

מעמקים

מעובד מתוך שיעורי הרב יצחק שפירא

ראש ישיבת 'עוד יוסף חי'

בס"ד | פרשת תרומה-שקלים-ראש חודש | תשפ"ה | גיליון 37

עליה להר הבית
אז והיום
שו"ת בעבודת ה'
(עמוד 38)

האם אנו שייכים
לעבודת העלאת
המידות?
העלאת המידות
לאור אדמו"ר
הזקן
(עמוד 19)

מה עדיף –
להתכלל בה' או
להיפגש איתו?
להיפגש עם ה'
פנים בפנים
(עמוד 3)

הַקְדָּמַת הַמַּעֲרָכָה

שבת שלום וחודש טוב לקוראי מעמקים היקרים! לפניכם עלון חדש מלא בתוכן חסידי – מאמרי 'השכלה' ו'עבודה', והתבוננויות מרתקות.

המאמר הראשון להיפגש עם ה' פנים בפנים עוסק כדרכנו בפרשת השבוע, והפעם על הנקודה הייחודית של שולחן לחם הפנים לעומת המזבח.

לאחר מכן אנו עוברים לשיעור השביעי בסדרת השיעורים על מאמר 'וצדיק יסוד עולם' של מו"ר הרב יצחק גינזבורג שליט"א, בו נלמד מהי יראת שמים אמיתית אליה אנו משתוקקים.

בשיעור הבא, העלאת המידות לאור אדמו"ר הזקן נתבונן בעבודת 'העלאת המידות' שחידש הבעל שם טוב הקדוש, נעמיק בה היטב, ולבסוף נבין את ההסתייגות שכתב עליה אדמו"ר הזקן בתניא.

המדור הבא הוא התבוננות בסיפורי צדיקים, ילמד אותנו כיצד חיים השגחה פרטית בהליכה אחר צדיקים ובנתינת עצה לזולת.

ולבסוף, שו"ת אקטואלי בעבודת ה', על עליה להר הבית כיום.

שבת שלום ומבורך, המערכת

להיפגש עם ה' פנים בפנים

מה עדיף - להתכלל בה' או להיפגש איתו? למה התנגדו לרמב"ם? ומה תפקידם של אברי העיכול לפי הקבלה?

לאכול לחם. לעומת זאת, הלחם הוא מאכל אדם, והוא נאכל על ידי הכהנים.

כל אלה מלמדים על הבדל מהותי: במזבח, הקדושה שורפת ומכלה; ואילו בשלחן לחם הפנים, הקדושה שומרת ומקיימת. המזבח מסמל התכללות בה', ואילו השלחן מסמל מפגש של פנים אל פנים עם הקב"ה.

תפקידו של המזבח דומה לתפקידה של האכילה בחיינו. כאשר אנו אוכלים, אנו מאחיזים את הנשמה שלנו בתוך הגוף. האוכל שנכנס לקרבנו מתכלה, ועל ידו הנשמה לא מסתלקת למקורה, אלא נאחזת בגופנו. כך גם הקרבנות שאנו מקריבים על המזבח מתכלים ונכללים בה', ועל ידם ה' נאחז בתוך המציאות והיא מקבלת חיים וקיום.

ניתן להביא לכך המחשה מאור הנר: כדי שהנר ידלק, נדרש שהאור יאחז בפתילה. כאשר נותנים שמן בנר, האור 'אוכל' ומכלה את השמן, וכך האור נאחז בתוך הפתילה. כשם שהתכללות השמן גורמת לאחיזת האור בפתילה, כך גם אכילת האוכל גורמת להאחז את הנשמה בגוף והקרבנות מביאה את הקב"ה להיאחז בתוך המציאות.

בין מזבח העולה לשלחן לחם הפנים

בפרשתנו, ה' מצווה את משה על עשיית המשכן ומפרט את סוגי הכלים הקדושים שיהיו בו. בין הכלים הללו נכללים ארון הברית, הכפורת והכרובים, המנורה, המזבח ועוד. אך הפעם, נתמקד במשמעותו הפנימית של שלחן לחם הפנים.

כדי להבין את מהותו של השלחן, נשווה אותו למזבח. מה ההבדל ביניהם? המזבח הוא מקום הקרבת הקרבנות – מה שמוקרב עליו מתכלה, נשרף, ונאכל על ידי הקב"ה. לעומת זאת, לחם הפנים מונח על השלחן ואינו מתכלה, אלא נאכל על ידי הכהנים.

יתר על כן, הקרבנות המוקרבים על המזבח – אם נשארו לילה, הם נפסלים. אך לחם הפנים מונח על השלחן משבת לשבת, לן כמה וכמה לילות, וכל זאת לכתחילה.

בנוסף, הקרבנות מתוארים כמאכל של "אריה דאשא דאכיל קורבנך" (זהר ח"א ו, ב) – כך מתואר הקב"ה כמי שאוכל את הקרבנות. כאן הקב"ה מתואר כאריה שדרכו לאכול בעלי חיים, אך אין דרכו

גדולי ישראל – מקומו של הגוף לעתיד לבוא.

הרמב"ם סבר שהתכלית העליונה אינה חיים בגוף, אלא חיי הנשמה בלבד. לדעתו, תחיית המתים היא נס זמני בלבד, שנועד להראות את כוחו של ה', אך בסופו של דבר הנשמות יחזרו לקיומן הרוחני בלבד. זו הייתה נקודת המחלוקת העיקרית עליו.

הראיה המרכזית של הרמב"ם היא מדברי חז"ל שלעתיד לבוא לא תהיה אכילה ושתייה. אם כך, טען הרמב"ם, מה יהיה הצורך באברי העיכול? אם אין אכילה, מדוע שהגוף ימשיך להתקיים?

אך לאחר שהתגלתה חכמת הקבלה ובפרט תורת האר"י, קיבלנו הבנה עמוקה יותר בתפקידו של הגוף גם לעתיד לבוא. כפי שלמדנו על משמעותו של לחם הפנים, כך גם ניתן להסביר את תפקידם של אברי הגוף:

אברי העיכול אינם קיימים רק כדי לעבד מזון, אלא כדי לעבד אלוקות. תפקידם הוא לקלוט את הקדושה באופן מוחשי, להטמיע אותה בתוך האדם עד שהיא נהפכת לחלק בלתי נפרד ממנו.

כך גם לעתיד לבוא – הגוף לא יתבטל, אלא ישמש ככלי שדרכו האלוקות תהיה מורגשת, נתפסת ומקובעת בנפש האדם. אלוקות שאינה נתפסת בגוף עלולה להישאר במימד מופשט, מרוחק. אך כאשר

לעומת זאת, לשלחן לחם הפנים יש תפקיד שונה. תפקידו אינו להאחז את ה' בתוך המציאות, אלא לייצר מפגש של פנים אל פנים בין עם ישראל לבין הקב"ה. זו בדיוק הסיבה לשמו **"לחם הפנים"**. כמו בעלייה לרגל, בה נאמר **"יראה כל זכורך את פני האדון ה'"**. גם כאן מדובר במפגש של פנים אל פנים. עם ישראל נפגש עם הקב"ה, לא על ידי שהוא מכלה את מציאותו, אלא מתוך שהוא מביא את מציאותו למפגש עם ה'.

דרך העולם, שכאשר רוצים להיפגש – עורכים סעודה. מפגש ללא סעודה עלול להרגיש שטחי וחולף. האוכל מכניס את כל האישיות שלנו לתוך החוויה, ומקבע ומחבר אותנו למפגש. זה גם תפקידו של לחם הפנים, לקבע בעומק האישיות שלנו את המפגש עם הקב"ה.

לכן, בקרבנות יש איסור של לינה – הם אינם יכולים להישאר כפי שהם, אלא חייבים ללא עיכוב להתכלל בה'. ואילו לחם הפנים, שתפקידו להביא למפגש חי ומתמשך, דווקא נותר טרי ורענן, גם אחרי זמן רב – **"לחם חם ביום הלקחו"**.

מה התכלית?

עניינו הייחודי של לחם הפנים יכול לשפוך אור על תחום נוסף ויסודי בתורה:

הרמב"ם הוא יסוד מרכזי בלימוד התורה, הן בהבנת הנגלה והן באמונת ייחוד ה'. עם זאת, היה נושא אחד שבו חלקו עליו

היא נטמעת בגוף, היא הופכת להיות חלק
בלתי נפרד מהמציאות עצמה.

רעיון זה משתקף גם בסדר הכלים

במשכן:

הכלי הראשון הוא הארון, בו מונחים
לוחות הברית – התורה עצמה. אך הכלי
הבא אחריו הוא **שלחן לחם הפנים** – הכלי
שדרכו התורה הופכת להיות חלק מן האדם.

וצדיק יסוד עולם – חלק ז

מהי היראת שמים לה אנו משתוקקים? מה הפתרון ל OCD? וכיצד כל זה קשור לפורים?

והוא ע"ד גלוי האלקות שהיה בבית קדש הקדשים, "מקום הארון" (הפוך אתון ד'מה נורא המקום הזה וגו' [ה'נורא' שהיה בזמן יעקב אבינו הפך להיות 'ארון'], היות ו'אכן יש הוי' במקום הזה ואנכי לא ידעתי' וד"ל) אינו מן המדה" (בלי גבול וגבול

כאחד), שהרי "צמצם שכינתו בין שני בדי הארון" [דיברנו פעם על כך שבין שני בדי הארון מצומצמים קודשא בריך הוא, אורייתא וישראל. על קודשא בריך הוא כתוב (תנחומא ויקהל ז) "צמצם שכינתו בין בדי הארון", על התורה כתוב ש"מקום ארון אינו מן המידה" שהארון הצטמצם בין שני הבדים, ועל ישראל כתוב (ויקרא רבה, מובא ברש"י יהושע ג ט) שכל עם ישראל עמד בין שני בדי הארון בזמן יהושע. אז רואים ממש שקוב"ה אורייתא וישראל כולם מצומצמים בין בדי הארון].

והוא ע"ד גלוי האלקות שהיה בבית קדש הקדשים, "מקום הארון" (הפוך אתון ד'מה נורא המקום הזה וגו' [ה'נורא' שהיה בזמן יעקב אבינו הפך להיות 'ארון'], היות ו'אכן יש הוי' במקום הזה ואנכי לא ידעתי' וד"ל) אינו מן המדה" (בלי גבול וגבול כאחד), שהרי "צמצם שכינתו בין שני בדי הארון" [דיברנו פעם על כך שבין שני בדי הארון מצומצמים קודשא בריך הוא, אורייתא וישראל. על קודשא בריך הוא כתוב (תנחומא ויקהל ז) "צמצם שכינתו בין בדי הארון", על התורה כתוב ש"מקום ארון אינו מן המידה" שהארון הצטמצם בין שני הבדים, ועל ישראל כתוב (ויקרא רבה, מובא ברש"י יהושע ג ט) שכל עם ישראל עמד בין שני בדי הארון בזמן יהושע. אז רואים ממש שקוב"ה אורייתא וישראל כולם מצומצמים בין בדי הארון].

"צמצום" שבבחינת "ריכוז" כל העצמות, כמבואר בדא"ח (ועיין בסוף באור ה). והוא ענין "צמצום" האלקות שמתגלה בגוף הצדיק הבטל לאלקות בתכלית בבחינת "מרכבה", וכמו שיתבאר. והיינו מה שמשה (ואתפשטותיה

וע"ד הנאמר ביעקב אבינו – "משה מלגו יעקב מלכר" – "ויירא ויאמר מה נורא וגו'". "איש" הוא בחינת "ירא אלקים" כנודע (השוה תחלת ספר

לפורים. למה? כי 'יחוד יראה נורא' ר"ת י"ן. לכן הרבה מהדרושים של הרב יצחק על היחוד הזה קשורים בהקשר לפורים.

* דרך אגב, זה גם קצת ענייני דיומא, כי הרבה מהדרושים של הרב יצחק על היחוד הזה קשורים

ההטיה 'ירא' הכוונה למה שמתרחש אצלי, שאני הירא; ואילו כאשר אני אומר 'נורא', מי שעליו מדברים הוא לא הירא אלא הוא מי שגורם ליראה.

כשאומרים על משהו 'נורא' הכוונה היא שהוא מיירא אותי², אם נאמר את זה במילה נרדפת: הוא מפחיד אותי. אני נהיה מפוחד בגללו, אני נפעל על ידו. אני פוחד ממנו כי הוא גורם לי פחד. כלומר כאשר אני אומר שאני 'ירא' הכוונה שאני מפוחד ממנו, וכאשר אני אומר 'נורא' הכוונה שהוא מפחיד אותי.

אמנם צריך לשים לב לכך שההטיה 'נורא' היא מיוחדת, על מי אני מדבר בהטיה זו? אני מדבר על המיירא, שלכאורה הוא הפועל, הוא גורם לי להיות 'ירא', אבל אני מדבר עליו בלשון נפעל, אני לא קורא לו 'מיירא' אלא אני קורא לו 'נורא', אני אומר עליו שהוא נעשה 'נורא' בכך שהוא מיירא אותי. הוא מיירא אותי, אבל אני לא בא להגיד מה הוא מפעיל עלי אלא אני בא להגיד מה קורה איתו כשהוא גורם שאני יהיה ביראה.

אני רוצה שנשים לב להטיה המיוחדת פה³. שלהגיד על ה' שהוא 'נורא' זה בעצם לדבר עליו, אך עליו כנפעל בזה

איוב, שכתבו משה ודוק), [הוא אומר ש"מחציו ולמטה איש" הוא הירא אלקים, וכעת הוא מסביר מהו ה"חציו ולמטה אלקים"] ואילו "האלקים" הוא עצם גלוי ה"נורא" שבמקום ב"ה. וכן בדמות האדם העליון שבמעשה המרכבה של נבואת יחזקאל נאמר: "וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב ממראה מתניו ולמעלה, וממראה מתניו ולמטה ראיתי כמראה אש ונגה לו סביב" וד"ל. והנה יחוד יראה נורא הוא סוד יחוד אין סוף צמצום, דהיינו שהאין סוף האמיתי ב"ה שוכן במקום הצמצום – "בלי גבול בגבול" וד"ל), שהרי בתחלת הבריאה עלה (בחינת "מחציו ולמעלה" וד"ל) במחשבה (רצון) לפניו יתברך: "אני אמרתי אלקים אתם וגו'" [אלקים ממש, לא ירא אלקים]. "איש האלקים" עולה בן עמרם, שכן בשמו של עמרם – עם רם – הרכבה של "שני הפכים בנושא אחד", עוממות ה"תחתון" ורוממות ה"עליון" וד"ל. משמעות המילה 'נורא'

אז נסביר קודם כל מהו יחוד יראה-נורא באופן פשוט. שתי המילים הללו הן משורש י.ר.א. רק שכאשר אני אומר את

שם יש מחלוקת אם זה לשון יראה או לשון ראייה. בפשטות אנו מסבירים שמדובר על יראה, אך בעל ההגדה מפרש "מורא גדול – זה גילוי שכינה", מלשון ראייה. וכן התרגום שם מפרש לשון ראייה. אבל הרבה מהפשטנים מסבירים שזהו לשון יראה.

² כמו שנסביר מיד, ההטיה הזו היא מיוחדת והיא לא מצויה כמעט בשורשים אחרים, לכן בד"כ לא מקשרים בין המילה נורא למילה ירא, כי זה רחוק.

³ יש עוד הטיה מעניינת למילה 'יראה', ההטיה "מורא", כמו שכתוב "מוראים גדולים". אמנם בהקשר

שהוא מפעיל אחרים. הוא מפעיל אחרים, ואז הוא נהיה נפעל.⁷

המציאות שלי ובכל אופן זה יהיה המציאות שלו.

איך זה קשור ליראה? היראה משאירה את הפער. אם ה' יורד למטה ונהיה חלק מהלמטה לגמרי, מה הרווחנו? ואם הוא יישאר למעלה – גם כן מה הרווחנו, הוא לא פה. איך קורה שהוא גם פה וגם פה? התחושה שמצליחה לבטא זאת היא יראה.⁸

אז אנו רוצים שהגדול ישרה בתוך התחתון, האין סוף ישרה בתוך הצמצום. לשם כך צריך שתהיה יראה, היראה מחברת.

הייתי יכול לחשוב שמספיקה היראה, אך הבעש"ט אומר שלא, אלא צריך לחלק זאת לשני חלקים: יראה ונורא. שימו לב, זה דבר מאוד חשוב. צריך להיות פה גם יראה וגם נורא כדי שתבין מה קורה פה, כדי שבאמת ה' ירד טוב לעולם ויהיה נוכח בו (כמו שקראנו בפרשה שה' יורד על הר סיני,

האין סוף האמיתי שורה בתוך הצמצום

כאשר הרב רוצה להסביר את היחוד הזה, יחוד יראה נורא, הוא מסביר שהיינו שהאין סוף האמיתי שורה בתוך הצמצום. הוא מיירא אותנו, ולכן הוא נמצא בתוכנו.

מה החידוש בדבריו? שבדרך כלל תופסים שהביטוי 'נורא' בא לבטא כמה ה' גדול. אבל לא זה החידוש, החידוש הוא כמה ה' נמצא פה. 'נורא' היינו איך שה' נמצא פה ממש, הוא ממש מצליח להיות פה. אם ה' היה נשאר למעלה – הוא לא היה נקרא נורא. אם הוא נמצא למטה, אז באופן פשוט הוא לא מצליח לבטא את עצמו. אבל אם מה שלמעלה מצליח להיות בתוך הלמטה, התוצאה של זה היא שהוא מייצר אצלי יראה. ה' נמצא בתוך היראה שלי, וזה נקרא יחוד נורא יראה. היראה שלי היא כלי לנורא שלו, למה שהוא רוצה להיות בתוך

ו"אני ברכ חסדך אבוא ביתך" – אתה ה' עושה איתי חסד שאתה נותן לי להיכנס לבית שלך. מה קורה אחר כך? אני נכנס פנימה לבית הכנסת, ואז אני אומר – "אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך". אם נניח אני נכנס למישהו הביתה והוא מסתובב עם פיג'מה, ממילא הוא פתאום נהיה קטן ולא רואים את הגדול שלו. כך אנו אומרים לה' – אם אתה מקרב אותי, אתה אומר לי שאני יכול לבוא בלי לפחד. אחרי שאני אזור אומץ להיכנס פנימה, אני מאוד מפחד שמה יקרה? שאני לא ארוויח מזה שנכנסתי הבייתה, כי אני לא ארגיש את הרוממות של ה'. ולכן אני מיד אומר "אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך". שתהיה יראה, ולא תהיה אהבה סתם.

⁷ אצל הרב יצחק דקדוק הוא נושא חזק. הרב מעודד דקדוק. בספרו 'אשא עיני' יש לו מאמר חשוב על דקדוק. ראיתי בעיניי את ההתפעלות של הרב מאזו, שנחשב היום מגדולי המדקדקים, הוא ממש התפעל מהמאמר. הרב יצחק ביקש ממני להראות לו את המאמר על הדקדוק. הוא הופתע מאוד מהקושיות והתירוצים שלו. הרב מאזו אמר לי שהוא ניסה לתרץ, והוא שם לב שמה שהוא ניסה לתרץ לעצמו כל השנים לא מחזיק, והוא שם לב שהקושיות הללו הן קושיות מיוחדות.

⁸ ניתן דוגמא לכך מפסוק שאנו אומרים בכל יום. אנו קמים בבוקר, נכנסים לבית הכנסת, ואומרים

מתיקות ביראה, שזה מה שהבעל שם טוב רוצה שיהיה לנו, ממילא במקום לברוח מהיראה היינו שמים לב שהיראה משתוקקת מאוד אל הנורא, ושאלו רוצים שיהיה פה יחוד בין היראה לבין הנורא.

ה' רוצה להפחיד אותי

נסביר את הדברים בצורה מצחיקה: ה' מאוד רוצה להפחיד אותי. בדרך כלל, אני חושב – "מילא אני מפחד מה', בסדר, אבל זה לא מספיק? אני צריך גם לחשוב שהוא רוצה להפחיד אותי?!"... אבל פה דווקא זה מה שהבעל שם טוב רוצה שנחשוב – שאני מאוד מפחד, וזה נדבק חזק לכך שה' מאוד רוצה להפחיד אותי. כלומר – הוא רוצה להיות איתי. אם ה' יהיה איתי כאשר אני לא מפחד יהיה זה כמו שהוא מקטין את עצמו, ולא כמו שהוא באמת. לכן מה שאני צריך לשים לב ביחוד יראה נורא הוא לכך שאני מפחד, ואני גם רוצה שה' יפחיד אותי. היראה נדבקת וחושקת אל הנורא. זה נקרא יחוד, שהיראה רוצה להתייחד עם הנורא.

"והנורא" – מדת הרחמים

שוב, בדרך כלל אנו בכלל לא חושבים ככה. בדרך כלל אנו חושבים שאנחנו בכלל לא רוצים לפחד.¹

"וירא העם וינעו". לשם כך צריך גם יראה וגם נורא.

היראה משתוקקת אל הנורא

נסביר זאת: באופן כללי לא כל כך רגילים היום להתעסק עם יראה. מדברים הרבה על אהבה, אך על יראה פחות. למרות שבפועל כאשר שמים לב מגלים שיראה היא משהו שמאוד זמין לנו. הפחד נוכח מאוד בחיינו.

יראת חטא זו מצווה. אם אני מפחד שיקרה לי משהו, יכול להיות לדוג' שאני מאוד דואג על הפרנסה, ואני לא יודע אם ה' יחליט לפרנס אותי. אני יכול להתמקד במחשבה שאני לא יודע אם העסק יקרוס או יפעל, ואז אני לא מקיים מצות יראה. אבל אם אני פתאום חושב – אני לא יודע אם יקרה ככה או ככה, כי ה' מפחיד אותי, הוא יכול לעשות ככה ויכול לעשות ככה, ברגע שחשבתי ככה קיימתי מצוות יראה. כי אני פתאום עומד מול ה' וירא ממנו.

בד"כ אנחנו לא מחשיבים את המחשבה הזו כמצוות יראה, אלא אנחנו מתרגמים זאת למצווה אחרת, למצוות תפילה. אבל על מצוות יראה אנו לא חושבים, כי זה מפחיד אותנו, אז אנו בורחים מזה. אבל אם תהיה לנו קצת

הגדולה הוא ביקש שהיא תלך ממנו. ברמב"ם באמת רואים שהוא – קשה להגיד את זה – אוהב יראה. הוא אוהב לפחד מה', ויותר מזה הוא אוהב שה' מפחיד אותו.

¹ יש סיפור על ר' זושא שביקש שתהיה לו יראה. יש כל מיני גרסאות מה קרה שם, אך לפי גרסה אחת הוא ביקש שתהיה לו יראה כמו של הרמב"ם, ומרוב היראה

אם כן ה'נורא' הוא מה שהקב"ה כל הזמן רוצה להיות אין סוף בתוך גבול. זה נקרא שהוא רוצה להיות נורא, ואז הוא כל הזמן מפחיד אותי. אבל הוא לא רוצה שאני יקרוס.

רוצים להישאר במתח

נגיד זאת בצורה כזו שלאנשים מגושמים כמונו זה יהיה יותר קל: ה' רוצה כל הזמן להשאיר אותנו במתח, בסרט. אם המתח ייגמר, יברח – זו תהיה בעיה. ה' כל הזמן נוכח בצורה כזו שהוא מפחיד אותנו, למעליותא.

זו המשמעות של המושג 'נורא', ולכן זו מידת הרחמים. זה הפשט במה שיעקב אומר "מה נורא המקום הזה", כך שלבסוף הנורא הופך להיות ארון, שהקב"ה נמצא בתוך ארון, בתוך הלוחות, בתוך התורה.

אני מצדידי יש לי יראה. אך אם הייתה לי רק יראה, הייתי רוצה שהיא תפסיק. אבל אם היראה גורמת לכך שאני יכול להיות כלי לגילוי של הנורא בתוך היראה שלי – היראה נהיית מתוקה.

מה הכוונה? שאני מרגיש שכל הנוראות הזו היא כמה ה' מצמצם את עצמו להיות בתוכי. כלומר שה' ממש לוקח את עצמו ומצטמצם בדיוק בשביל להיות בתוכי. אבל בצורה כזו שעדיין זה יהיה הוא, ושיהיה בתוכי. כל המשחק הזה נקרא יראה.

עוד פעם נסביר זאת: למה באמת היראה כל כך אוהבת את הנורא? עוד יותר ננסה לקרב זאת אלינו: אם אני רק מפחד מה', בעצם בסופו של דבר זה דינים. כמו שבאהבה יש תופעה של תשוקה בלי רוויה, כך יראה בלי נורא היא מנותקת.

כאשר ה' רוצה להפחיד אותי זה עוד יותר מפחיד, אבל באמת זה גם מה שממתיק את הפחד. למה זה כל כך ממתיק שאני מסתכל שה' הוא שרוצה להפחיד אותי?

קודם כל נגיד זאת בצורה מאוד פשוטה: נניח שאני מפחד מכל מיני דברים, ואז אומרים לי שהקב"ה רוצה להפחיד אותי. האמירה הזו כבר יכול להמתיק אותי, ככה אני מבין שהפחד הזה מכוון. ה' עושה זאת בכוונה, ולא רק שזה בכוונה – זו מידת הרחמים.

למה ה' מרחם עלי בכך שהוא מפחיד אותי? אנו יודעים שבתפלת עמידה כשאומרים "האל הגדול" זה כנגד "אלקי אברהם", "הגבור" כנגד "אלקי יצחק", "והנורא" כנגד "אלקי יעקב" – שזו מידת הרחמים. למה בכך שה' נורא הוא מרחם עלי? זה קצת כמו שכתוב שלא מרחמים על השוטה. אם מידת הרחמים תהיה יותר מידי למטה, אני יאבד את הקשר עם המרחם, והמרחם יכנס לתוך המסכנות שלי. כדי שהוא באמת ירחם כמו שצריך, הוא צריך כל הזמן לשמור על מרחק, שיהיה ניכר שהוא מגיע מלמעלה.

יחוד יראה-נורא ביראת חטא פשוטה

שאלה: איך זה קשור ליראת חטא פשוטה? **תשובה:** יהודי פשוט שיש לו יראת חטא פשוטה, נניח הוא צריך לבנות סוכה והוא מלא בלחץ שיצא טוב; או שמגיע חג סוכות ויש לו נערווין לא לאכול שום דבר מחוץ לסוכה. יש לו הרבה לחץ.

עכשיו אם תבוא ותגיד לו – “בסוכות צריך להיות בשמחה. אולי כדאי שתהיה בלי לחץ על הסוכה?”, לא בטוח שהוא יקבל את דבריך. למה? כי מה הוא מרגיש? שהרבה מאוד מהשמחה של סוכות קשורה ללחץ שהוא נמצא בו. בסופו של דבר הוא נהנה מזה.

דיברנו על כך כמה פעמים בהקשר של OCD. זוהי תופעה בה האדם מאוד רוצה להיות ביראה. לכן לא טוב להרגיע אותו. בדרך כלל מנסים להרגיע את הלחץ, וזו טעות. להיפך, צריך להגביר את היראה. כלומר לעשות שלא יהיה רק יראה אלא גם נורא. זו דוג' יפה שאתה אומר לבן אדם – אתה רוצה להרגיש שיש באמת הקב"ה.

הוא רוצה להרגיש את ה' בחיים שלו, הוא רוצה להרגיש 'נורא'... זה מה שהוא רוצה. אלא מה? הוא רק לא יודע איך עושים את זה, ולכן הוא ממציא כל מיני סברות עקומות, והוא מסביר לעצמו למה בכל אופן הוא לא יצא ידי חובה. כל זה בשביל שהוא יזכה ליחוד יראה נורא.

בדרך כלל כאשר אני שומע את המילה 'נורא' אני חושב שמדובר במשהו נשגב, אבל פה מה שרוצים להגיד זה שה' הופך את עצמו להיות נורא. ה' יכול להפחיד אותי בלי סוף, בלי רחמים, ואז אני יתנתק לגמרי ולא יישאר ממני שום דבר. אבל ה' מפחיד עם רחמים, והוא הופך את עצמו להיות נורא, כלומר שהוא נמצא בתוכי.

נורא ולא מיירא

שאלה: למה הביטוי הוא 'נורא' ולא 'מיירא'? **תשובה:** לא, 'מיירא' הכוונה שהוא פועל יראה, אך אין זה תיאור עליו בעצמו. 'מיירא' הכוונה שהוא עושה פעולה שגורמת לך לפחד, ו'נורא' הכוונה שזה הוא בעצמו מה שיוצר את זה שתפחד. אלו ממש מושגים הפוכים, 'מיירא' הוא משהו חיצוני – אני מפחיד אותך בכאילו, ונורא היינו שאני נהיה נוכח בתוך החיים שלך. אני מנכיח את עצמי ומצמצם את עצמי להיות בתוכך.

ההסבר פה הוא הפוך ממה שאנו רגילים לחשוב. אנחנו רגילים לחשוב ש'נורא' בפשט הכוונה למשהו נשגב. זה נכון, אבל כשאני מסתכל איך זה נראה מלמעלה – ה' מצמצם את עצמו להיות במקום שלך, ואז אתה מרגיש שהוא נורא.

בגלל שה' רוצה להיות בתוכך, הוא הופך את עצמו להיות 'נורא'. וכאשר הוא נוכח אצלך – הוא 'נורא'.

על העסק ומכך הוא מפחד זו בעיה, אבל אם הוא חושב שהקב"ה עושה זאת מה הבעיה? אם זה יראת העונש הוא לא מקיים מצות יראה?

שאלה: לפי אדמו"ר הזקן לכאן' לא.

תשובה: אני ייתן לך דוג' פשוטה: נניח אתה רואה חסיד שמאוד רוצה להגיע לרבי. יש לו רבי גדול צדיק מאוד, אפשר לתאר אותו בכל מיני תיאורים של חסידים על הרבי, הוא מגיע ליחידות, אצל חסידים זה מעמד מאוד מפחיד. עכשיו הם בעצם ביראה, אבל היראה היא כמו צימאון והמפגש שבו הבן אדם עומד נוכח בביטול, הוא מרגיש את הנוכחות כל כך חזק שהיא מאיימת. זה הרוויה. הוא לא היה רוצה שתהיה לו רק את היראה, אלא גם את הנורא. זו דוג' פשוטה לכך שהיראה משתוקקת אל הנורא.

שאלה: איך זה לגבי הקב"ה?

תשובה: אתה אומר שאתה לא מרגיש את הנוכחות? **שאלה:** כן. **תשובה:** בסדר, דבר אחד אתה מסכים – שהיראה משתוקקת אל הנורא. אתה שואל האם הנורא גם יגיע או שאני רק יהיה בהשתוקקות. בד"כ אנו לא משתוקקים כי הנורא לא יגיע. אז עדיף להישאר ככה ויהיה בסדר. הוא אומר לך – תעשה הפוך. תהיה ירא, ואם הוא לא יגיע תשים לב שבעצם לא אכפת לו כאילו ממך, ואם כן הוא ממש נורא... ואז בעצם הוא כן נורא. והכל משחקים.

הוא מפחד כי הקב"ה מחליט להתעלם ממנו ולא להיות נוכח – זה גם

בסופו של דבר זה מה שהאדם רוצה, אבל אין לו דרך לעשות זאת, לכן הוא ממציא כל מיני חומרות ודמיונות של ספקות כדי שהוא יצליח להרגיש את ה'נורא'.

לכן הדרך לפתור את הבעיה של אותו אדם היא להסביר לו מה הוא מחפש באמת, ואיך עליו לעשות זאת בצורה טובה.

כל יראת חטא שיש לאדם הוא חיפוש ה'נורא' עליו הרב מדבר פה. אלא שבדרך כלל האדם מחפש את ה'נורא' כפי שהוא מתלבש בתוך הסעיפים הקטנים ולא את הנוכחות של ה' עצמה, ומלב תשוקה לנורא הוא משנה את הסעיפים כפי שנראה לו, והוא מרגיש שהוא אף פעם לא יוצא ידי חובה. כל המחנכים והמשפיעים והפוסקים מרגיעים אותו ומוכיחים לו באותות ומופתים שהוא יצא ידי חובה, אך זה לא מתקן את העסק. כי אולי הוא יצא ידי חובת מצוות סוכה, אבל ידי חובת מצוות יראה הוא לא יצא. העובדה שהוא יצא ידי חובת סוכה לא עוזרת למצוות יראה, שהיא בעיקר מה שהוא רוצה.

שאלה: בחרדה של קיום מצוות זה

מובן. אך בחרדות אחרות איך זה קשור? **תשובה:** האדם רוצה להרגיש שהחיים שלו יקרים, שהמשפחה שלו יקרה.

שאלה: הדוגמא שנתת היא ממש

יראת העונש. בחסידות אומרים שזה לא טוב. **תשובה:** אמרתי שאם האדם חושב רק

איש האלקים

נחזור לכתוב פה במאמר: החצי התחתון של משה רבנו, האיש – הוא ה'יראה'. והחצי העליון שהוא אלקים – הוא ה'נורא'. כך הרב מסביר את הביטוי "איש האלקים".

שאלה: מה הכוונה חצי העליון?
תשובה: הנוכחות של ה' שבתוכו. **שאלה:** הנוכחות היא בכל הגוף שלי. תשובה: איש האלקים משלב בין הנוכחות של היראה לנוכחות של המורא.

יש מקומות בקבלה וחסידות שדורשים את הפסוק אחרת. כי על פי פנימיות הפירוש הוא הפוך: איש האלקים איש האלקים הוא כמו בעלא דמטרוניתא. האלקים הוא המטרוניתא, ואיש הוא המשפיע למטרוניתא.

שאלה: בסוף מה הוא רוצה לומר על הצדיק? **תשובה:** שהקב"ה נמצא בתוך הצדיק, "נורא".

שכינה במערב

השראת השכינה בקדש הקדשים היא בסוד "שכינה במערב", וידוע שבסוד ו"ק רוח מערב היא כנגד ספירת היסוד. [מה הסדר של הספירות? המזרח הוא הפנים; על ימין ושמאל כתוב במפורש בתורה שהימין נקרא דרום והשמאל הוא הצפון; מעלה ומטה הם נצח והוד; והיסוד הוא מאחורה. והשכינה נמצאת דווקא

לפגוש את הנורא. חוץ מזה, לחשוב שהקב"ה באמת יפחיד אותי – אני גם קצת נבהל מזה. להגיד לקב"ה אני מאוד מפחד ממך אני רוצה שתפחיד אותי, שאני רוצה שהוא יפחיד אותי זה גם קצת תחושה של מורא. אני ירא מה' ורוצה להרגיש את הנוכחות שלו ואני רוצה שהוא יהיה נורא. אני באמת מוכן שהוא יפחיד אותי? ברגע שאני מפחד שהוא יפחיד אותי הוא גם ביטוי של נורא.

שאלה: עצם היראה היא היחוד?
תשובה: לא, היראה היא תשוקה. היחוד הוא כאשר המורא מתלבש בתוך היראה.

עוד פעם, להיות רק ירא זו רק תשוקה. אבל אם אני מרגיש שה' מפחיד אותי יש מפגש בין המורא ליראה. זה מה שהבעש"ט מסביר.

יראה מתלמידי חכמים

חז"ל אומרים (שבת כג ב) שמי שאוהב חכמים יהיו לו בנים חכמים, ומי שהוא ירא את חכמים, הוא עצמו יהיה תלמיד חכם. אם הוא ירא מתלמיד חכם – הוא עצמו תלמיד חכם, התלמיד חכם נמצא בתוכו. במילים אחרות, להיות ירא את חכמים זה עצמו נקרא להיות תלמיד חכם. מהו תלמיד חכם? אחד שירא מה'. כך משמע ממימרת חז"ל "את ה' אלקיך תירא" – לרבות תלמידי חכמים. זה בעיקר קשור לכך שהיראה גורמת לנוכחות מאוד חזקה, שה'נורא' נמצא בתוך ה'יראה'.

ליעקב], **בחינת "יש לי כל"** ["יש לי כל" הכוונה שיש לי את יוסף הצדיק. מה הציור פה? כשאני אומר שיש לי את הכל, יש לי כל מה שאני רוצה, הכוונה היא שאני מאוד מחובר לאיפה שאני נמצא.

זו המשמעות של "יש לי כל" בפשטות. מה שיש לי – אני מבסוט, ואני לא צריך עוד שום דבר. זו התחושה של ה'יסוד'. ספירת היסוד נקראת "יש לי כל" במובן שיש אותי ואני יכול להיות ממוקד. אני מסוגל לקחת את כולי, למקד את עצמי באיזה מקום ולהרגיש שאני באמת נהנה מהמיקוד הזה.

בדרך כלל מפחיד אותי להתמקד במשהו אחד, כי אני מפסיד על ידי זה מלא דברים. אבל יסוד מקבץ את כל הכיוונים, ולכן אני דווקא שמח להיות ממוקד כי הכל מתכנס למקום אחד. זו ספירת היסוד, וזה יוסף שאוסף בתוכו, "אסף אלקים", הוא אוגר בתוכו את הכל]

על סוד הצדיק, בחינת ה"ממוצע המחבר" וחזרתם אמת של הקב"ה הנקרא "כל", נאמר "ומבקשי הוי' יבינו כל" [מבקשי ה' יבינו את הנקודה הזו, שאני יכול להיות ממוקד. מי שבאמת מאוד מבקש את ה', הוא יבין 'כל'. כלומר, יהיה לו חוש חזק בכך שהוא יכול כל כולו ללכת על משהו.

אם אני לא מבקש את ה', ממילא יש לי מלא דברים שהם פיתויים בשבילי, ואני מפוזר. אך אם אני מבקש את ה', אז כאשר אני הולך על משהו אני נתון בתוכו לגמרי].

ביסוד, מאחורה. מה הכוונה שהשכינה נמצאת במערב? ולמה השכינה נמצאת מאחורה? לכאורה היה הכי מתאים שהיא תהיה מקדימה. אלא שיש להשוות את מקומה של השכינה למקומה של חווה ביחס לאדם, מאחוריו] – **"צדיק יסוד עולם", שבו מתערכים ומתכללים כל הגוונים של הספירות העליונות (בסוד התכללות ה' חסדים בו [למה יש חמישה חסדים? למה לא מספיק חסד אחד? הציור הפשוט של ה' חסדים וה' גבורות הוא שכאשר אני מסתכל מקדימה, יש לי חמישה צדדים: יש לי את הקדימה ממש, את הלמעלה את הלמטה הימין והשמאל. ומאחורה גם כן יש לי חמישה צדדים: כל הארבעה מסביב הם אותו דבר, והמשתנה הוא רק הקדימה ואחורה. זהו הציור הפשוט המוחשי לה' חסדים וה' גבורות. ההתחלקות הזו קשורה דווקא לספירת הדעת, בה לעומת החכמה והבינה אין לי הסתכלות כללית מלמעלה אלא הסתכלות עם כיוון. משום שזו הסתכלות עם כיוון לכן הציור פה הוא שאני עם פנים לאיזה מקום. יש לי קדימה ויש לי אחורה, כי זה עם כיוון. זה הציור הפשוט],**

היסוד נקרא כל

שעל כן נקרא כל, "כי כל (כי כל עולה יסוד) בשמים ובארץ" – "דאחיד בשמיא וארעא", "אין וועלט אויס וועלט" כאחד כנודע. והוא סוד "חותמו של הקב"ה אמת", בחינת "תתן אמת (יוסף – צדיק אמת) ליעקב" [כך הרב מפרש "תיתן אמת ליעקב", תיתן את יוסף

על שרשו של יוסף הצדיק ביעקב
בחר האבות נאמר "ויקרא לו אל אלקי
ישראל", שהקב"ה קראו ליעקב
אל, בסוד "אל חי בקרבכם" – צמצום כל
ישראל בין שני בדי הארון, ע"ד צמצום
השכינה בין שני בדי הארון וד"ל)

[הפסוק "אל חי בקרבכם" נאמר
ביהושע כאשר כל ישראל היו בין שני בדי
הארון, כמוזכר לעיל. חז"ל אומרים שכל
ישראל היו בין שני בדי הארון, ואז יהושע
אומר "אל חי בקרבכם". הצמצום של כל
ישראל בין שני בדי הארון הוא ביטוי
להצלחה לאסוף את כולם.

כפי שאמרנו זהו תפקידו של יוסף
לאסוף את הכל, ולכן היה זה על ידי יהושע
בן נון שהוא מאפרים בנו של יוסף.

יהושע ממשיכו של יוסף אוסף את
כולם בין שני בדי הארון, והסיבה שיעקב
נקרא "אל אלוהי ישראל" היא משום שיש
לו את יוסף. זהו מה שהרב מסביר פה]

— מערב סוד

התכללות יב צרופי הוי' ב"ה כנודע.

שכינה בכל מקום

והנה תכלית כונת ועבודת צדיק
האמת הוא לגלות ש"שכינה בכל מקום" –
"ה' הוא הכל והכל הוא ה'" [מקום קדש
הקדשים או הצדיק שכולל את הכל הוא לא
כדי להגיד שיש צדיק ויש אחרים שהם לא
צדיקים. עניינו של הצדיק הוא להגיד
שכולם צדיקים, אלא שהם לא תופסים זאת
בלעדיו. הצדיק הוא השורש לכך שהם

יש לכך יש ביטוי יפה בהלכה –
"העוסק במצווה פטור מן המצווה". כאשר
אתה עוסק עכשיו במצווה מסוימת, לא טוב
שתחשוב שיש עוד מצווה. המחשבה על
מצווה אחרת מקטינה את ההתמקדות ואת
היכולת להיות כל כולי בתוך משהו (מהות
ספירת היסוד), ולכן אני פטור מהמצווה.

יש שיטות שההלכה הזו כל כך
חריפה, כך שגם אם אני יכול לקיים שתי
מצוות יחד, בכל זאת אני פטור מהמצווה.
ויש שיטות עוד יותר חריפות, שאסור לי
לעשות את שתי המצוות יחד, כי יש בכך
זלזול. אם אתה עוסק במצווה מסוימת ותוך
כדי עשייתה אתה חושב על מצווה אחרת –
אתה מזלזל במצווה, לא כל כולך בתוך
המצווה.

אם כן, צדיק – יסוד, הכוונה שכל
כולי יכול להיכנס פנימה. זו משמעות
הפסוק "תתן אמת ליעקב". יעקב הוא
כללות הדברים, תפארת, והוא רוצה שיהיה
לו 'כל', כלומר שהוא יוכל להיות כל כולו
במקום אחד. יעקב רוצה שיהיה לו ריבוי,
הוא מוציא מתוכו שנים עשר שבטים, ויוסף
הוא מי שתופס את כולם ביחד, הוא מי
שמקבץ אותם, "קמה אלומתי וגם ניצבה".

כל הבלגן שביין יעקב ליוסף קשור
לכך שיעקב כולל את כולם מלמעלה, אבל
אחרי שהם קיימים מי שכולל את כולם הוא
יוסף.]

ומכלל הן אתה שומע כו' (אגה"ק
כה, קרוב לסופו) וד"ל.

רבך כמורא שמים", שהרי המדובר הוא בענין כיוון וכונת התפלה שצ"ל "אליו ולא למדותיו" דוקא כנ"ל ודוק

[מה הכוונה של מימרת חז"ל שהמהרהר אחר רבו כמהרהר אחר השכינה? שכמו שאצל ה' אני צריך להתפלל אליו ולא למידותיו, כך לא טוב לפנות אל המידות של הצדיק אלא לצדיק עצמו. לפנות לצדיק עצמו הכוונה למה שהוא ממוצע המחבר של הקב"ה.

אפשר להגיד על הצדיק שהוא תלמיד חכם, בעל מופת, אוהב ישראל, ומלא דברים. אבל העיקר להגיד שהצדיק הוא ממוצע המחבר לאלקות, שה' מורא' שוכן שם, שהוא משהו אלקי. זה העיקר].

ממילא מובן שכל התפלות עולות לשמים דרך הצדיק יסוד עולם, אם כי אין התפלה אל הצדיק עצמו ח"ו (עיין לקמן), אלא אל השכינה המתגלה במקום בטוולו של הצדיק בתכלית (סוד "תכלית שדי" וסוד "יש הוי' במקום הזה" בגימטריא ישראל ו"אכן יש הוי' במקום הזה" בגימטריא ברית שהוא

ג"פ צדיק וי"פ אמונה, ועולה, בדיוק, הנאמר בהמשך אליו "ואנכי לא ידעתי", שהרי לשם גלוי זה צריך להקיץ "משנתו", מלשון משנה ותלמוד תורה שבבחינת "משנה ראשונה" המדמה את ענין הצמצום להיות כפשוטו ח"ו וד"ל).

צדיקים, והם זקוקים לו כדי שיוכלו גם הם לזהות עצמם

כצדיקים]. השם "שכינה" דכאן קאי על גלוי עצומ"ה

יתברך (עצומ"ה ה"שוכנת" בגוף עולם הזה התחתון. מבואר בזהר

שסוד שכינה הוא סכום כל הרבועים מ' א עד י' [אחד בריבוע ועוד שתיים בריבוע ועוד שלוש בריבוע עד עשר יוצא שכינה.

זה החשבון פה] – המשכת "אחד האמת" בשלמות

של יפ"י, מאה ברכות בכל יום וד"ל. עיקר ההמשכה הוא בכח הקו

האמצעי, תפארת – ופ"ו, בסוד לו צדיקי

ם שבדור (כאשר שאר הרבועים עולים רמח, אברהם, אבר מה וד"ל)

– ויסוד (צדיק יסוד עולם)

– טפ"ט, בסוד אנכי דמשה, "אנכי עומד בין הוי' וביניכם", בבחינת

ממוצע המחבר, שממנו יוצא "דבר הוי'", "אנכי הוי' אלקיך וגו'" (כאשר שאר

הרבועים עולים אבר סתם, "באר מים חיים" וד"ל).

המשכת גלוי השכינה באמצעות הצדיק

ובהיות שהמשכת גלוי השכינה בתחתונים הוא באמצעות הצדיק

דוקא ("ועמך כלם צדיקים" בשרש נש"י למעלה, וכן יהיה בפועל

לע"ל, ובסוד "ומספר את רבע ישראל" וד"ל), על כן "כל המהרהר אחר

רבו כמהרהר אחר השכינה" (אחור היינו צד מערב כנודע) והיינו מה שצ"ל "מורא

הוא יושב בו לאכול לחם לפני ה' מדרך
 אולם השער יבוא ומדרכו יצא". "הנשיא
 נשיא" (נשיא)
 הנשיאים) יושב (בסוד "שב
 יראת", ישיבה ותענוג בבטול
 גמור, כמבואר בדא"ח [אותיות
 בראשית]) במקום שרק "הוי' אלקי
 ישראל בא בו" [שם הוא יושב]
 (הוי' אלקי ישראל עולה שלמות בנין
 המלכות ע"י תריג מצות תורת משה
 רבינו כנודע.

בחמשה חמשי תורה נאמר לשון
 זה – "הוי' אלקי ישראל" – פעמיים
 בלבד, שתיקה בפרשת "כי תשא", לפני
 ואחרי גלוי יג מדה"ר: "ויאמר
 להם (משה) כה אמר הוי' אלקי
 ישראל (ולא נודע היכן אמר [משה רבנו
 אומר שם: "ויאמר להם כה אמר הוי' אלהי
 ישראל שימו איש חרבו על ירכו עברו
 ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את
 אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרבו". אלו
 דברים חריפים מאוד. יוצא שאת הדבר הכי
 חריף שמשה רבנו אומר, הוא אומר בשם ה'
 בלי שה' אמר לו. מפתיע מאוד. למה באמת
 הוא אומר את זה? כי כאמור הוי' אלקי
 ישראל עולה משה רבנו], אלא הוא בסוד
 עצם האלקות המתגלה בנשמת משה
 רבינו, שמגלוי זה נמשכה בחינת 'שכינה
 מדברת מתוך גרונו של משה' וד"ל. וראה
 בתדא"ר פ"ד שאמר כך משה על דעת
 עצמו כדי לקדש שם שמים ולהציל את כלל
 ישראל עי"ש. נמצא שבזכות מסירות

המשנה הראשונה בהבנת הצמצום
 היא לשנות שהוא כפשוטו, ובמשנה
 השנייה ההבנה היא כבר שהוא לא כפשוטו.
 במילים אחרות, כאשר האדם חושב, הציור
 הראשון שלו באופן טבעי הוא שהצמצום
 כפשוטו. הוא חושב שה' הלך, ונתן לו
 מקום. אבל כשהאדם מעמיק, הוא מבין
 שהצמצום לא כפשוטו. משנה שנייה
 לעומת משנה ראשונה היא כמו 'להבין דבר
 מתוך דבר', מתוך שהצמצום כפשוטו הוא
 מבין שהצמצום לא כפשוטו.

בבנין בית המקדש לעתיד
 לבא (באותו מקום בו נאמר "אכן יש
 הוי' במקום הזה ואנכי לא
 ידעתי". לעתיד – "ושם העיר מיום
 הוי' שמה") נאמר ליחזקאל בן
 בוזי הכהן (מד, א-ג): "וישב אתי דרך שער
 המקדש החיצון הפנה קדים (לרש"י היינו
 הפשפש הדרומי לשער ההיכל. והוא
 בסוד 'הרוצה להחכים ידרים', סוד ה'
 י שבשם הפונה, בקוצו, לקדמונו של עולם
 ב"ה, השורה בכתר עליון, וד"ל. והוא
 סוד 'שער הכולל' – נוסח התפלה השוה
 לכל נפש שגלה הארזי"ל ותקן כ"ק
 אדמו"ר הזקן כנודע – יחוד ה'מזלות',
 'נצח חסד... ונקה', שעל ידם נמשך הגלוי
 של 'פנימיות אבא פנימיות
 עתיק' ו'פנימיות אמא פנימיות עתיק',
 'כחדא נפקין וכחדא שריין' וד"ל) והוא
 סגור. ויאמר אלי ה' השער הזה סגור יהיה
 לא יפתח ואיש לא יבא בו כי הוי' אלקי
 ישראל בא בו והיה סגור. את הנשיא נשיא

מזוזת השער ועשו הכהנים את עולתו ואת שלמיו והשתחוה על מפתן השער ויצא, והשער לא יסגר עד הערב. והשתחו עם הארץ פתח השער ההוא בשבתות ובחדשים לפני הוי". והיינו ש"עם הארץ" (בחינת "שוה לכל נפש" כנ"ל) משתחוה נוכח המקום שבו השתחוה הנשיא לאחר אכילתו בשער כנ"ל בשבתות ובחדשים (גלוי עתיקא בז"א ובמלכות, כמבואר בדא"ח). והיינו שבהשתחות "עם הארץ... לפני הוי" ניכר

ה"רשימו" של (השתחוית) הנשיא [איך הם יכולים להשתחוות? כי הנשיא השתחוה והם יכולים להצטרף להשתחויה שלו] (לאחר אכילתו בבחינת "שב יראת" כנ"ל) היושב במקום המיוחד ל"הוי' אלקי ישראל" בלבד.

שם יושב הנשיא, והוא משתחוה, וכך כל עם ישראל יכולים. לשבת לאכול רק הנשיא יכול, אבל להשתחוות כולם יכולים בעקבותיו.

נפשו של מרע"ה 'לשנות מפני השלום' זכה באמת (שהלוא 'משה אמת ותורתו אמת') לבחינת 'שכינה מדברת מתוך גרונו'. והיינו דקודשא בריך הוא עונה אחריו אמן – 'נאמן הוא' וד"ל. עיין במאמר אמונה ובטחון פ"ז בסוד 'היום', 'שקרו' של משיח) שימו איש חרבו על ירכו וגו'" (והיינו שע"י "חרב נקמת נקם ברית" דוקא נמשך גלוי העצמות בישראל להקרא "הוי' אלקי ישראל", ו"הכל הולך אחר הפתיחה", ובסוד "ברישא חשוכא והדר נהורא" וד"ל); "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון הוי' אלקי ישראל" – "מאן פני האדון הוי' דא רשב"י". "הוי' אלקי ישראל בא

בו" עולה כד פעמים הוי' ב"ה, ד"פ יו סף, ג"פ יצחק וד"ל), ושם אוכל לחם (אכילת קדשים), ע"ד ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו" (שם לא היה חזון האלקים בשלמות וע"כ גם באכילה ושתייה היה טעם לפגם, משא"כ לע"ל וד"ל [באותו זמן כשאכלו זה לא היה כל כך מוצלח, כי גילוי השכינה לא היה כה גדול. וכשיהיה גילוי השכינה ממש – אז יוכלו לאכול ולשתות. הרב מסביר פה הפוך מההבנה הפשוטה]).

בהמשך דברי הנביא (מו, אג):
 "כה אמר אד' הוי' שער החצר הפנימית הפנה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח. ובא הנשיא דרך אולם השער מחוץ ועמד על

העלאת המידות לאור אדמו"ר הזקן

מה אנחנו מרגישים כשאנו קוראים על העלאת המידות בבעל שם טוב? האם
אנו שייכים להעלאת המידות? וכיצד הופכים מושג מעורפל לבהיר ומתיישב
בנפש?

אני יוצא מנקודת הנחה שלאהוב
ללמוד גמרא זה טוב ולאהוב ביסלי לא טוב.
עכשיו יש לי שתי אפשרויות: אני יכול סתם
לפרוש ממנו, ואני יכול להגיד על המידה
של האהבה לביסלי שבמקום שאני אוהב
אותו אני יאהב את הגמרא. באופן פשוט
זוהי העלאת המידות.

זה מוסכם עליכם? חשוב שקודם כל
נראה שאנו מדברים על אותו דבר. העלאת
המידות זו סיסמה, וצריך לראות שיש לנו
שפה משותפת.

נתחיל מכך שזה מוסכם.

חוסר בהירות בסיסי בהבנת המושג

אפשר להגיד שבהעלאת המידות
האהבה היא בדיוק אותה אהבה, אלא
שמושא האהבה משתנה. במקום לאהוב
דברים אסורים, אתה אוהב דברים מותרים.

שאלה: למה אדמו"ר הזקן כל כך
מפחד מהעלאת המידות וקורא 'שוטה' למי
שעוסק בה?

מהי העלאת המדות באופן כללי

תשובה: נסביר קודם מהי העלאת
המידות.

העלאת המידות עניינה שכאשר אני
מוצא בתוכי מידה לא טובה אני מעלה
אותה לשורש שלה, למשהו טוב. ניקח
לדוג' את מידת האהבה – במקום לאהוב
את תאוות העולם הזה אני אוהב את
הקב"ה, או במידת היראה – במקום לפחד
מענייני עולם הזה אני מפחד מהקב"ה.

שאלה: יש אומרים שהעלאת
המידות לא שייכת לגבי יראה. **תשובה:**
בכתר שם טוב מפורש שיש גם על יראה
העלאת המידות. אבל בואו נעזוב את
המידות הפרטיות.

המדות של המחשבה זרה כנודע כי לא נאמרו דברים
ההם אלא לצדיקים שאין נופלים להם מחשבות זרות
שלהם כ"א משל אחרים. אבל מי שנופל לו משלו מבחי'
הרע שבלבו בחלל השמאלי איך יעלה למעלה והוא
עצמו מקושר למטה.

¹ זה לשונו בפרק כח תניא: ואפילו אם נופלים
לו הרהורי תאוות ושאר מחשבות זרות בשעת העבודה
בתורה או בתפלה ככוונה אל ישות לב אליהן אלא יסיח
דעתו מהן כרגע. וגם אל יהי שוטה לעסוק בהעלאת

מזה, שאם יש הבדל – מה ההעלאה? הרי זה פשוט משהו אחר.

אז יש לי פה בעיה. מה שאני רוצה להגיד בכל הדיון הזה הוא שהעלאת המידות היא לא דבר כזה פשוט. נחמד לקרוא על זה, יש בזה משהו מאוד מושך כאשר קוראים על זה בבעש"ט או במקומות אחרים, אבל לא כל כך ברור מה אומרים. צריך לשים לב לכך שלא כל כך ברור למה מתכוונים, ושנשארים עם חוסר בהירות מה אומר המושג העלאת המידות.

התופעה שמתרחשת בלימוד הסוגיא של העלאת המדות

אך על אף חוסר הבהירות אנחנו כן מרגישים שהמושג הזה עשה לנו משהו בנפש, כלומר הוא חיבב לנו את תורת הבעל שם טוב. הוא עשה שיהיה לנו קצת יותר נחמד לחשוב על התורה בכלל ועל הבעש"ט בפרט, למרות שאנו לא יודעים מה בדיוק הבעש"ט אומר.

ואז מתחיל להיות נייעס, אדמו"ר הזקן נגד ואחרים בעד. אבל לא באמת בהיר לי לגמרי בכלל על מה מדובר. זה עושה לי טוב, ואם יגידו לי שזה קיים זה יעשה לי טוב ואם יגידו לי כמו אדמו"ר הזקן אני ירגיש – "זה עשה לי טוב, אז למה הרסת לי?"

אין הבדל במידה ובתכונה, וההבדל הוא רק בשאלה את מה הוא אוהב.

לפי זה העלאת המידות הכוונה שאני מעלה מלהיות עסוק בדברים כאלה ללהיות עסוק בדברים כאלה.

השאלה שלנו היא האם זו העלאת המידות או לא. האם כאשר אומרים העלאת המידות מתכוונים להגיד שהאהבה נראית אותו דבר, ורק מושא האהבה (כלומר את מה אני אוהב) זה משתנה. ואז אני פשוט לוקח מפה לפה. או שזה אומר שגם האהבה משתנה, משהו פה משתנה. זו השאלה.

מה התשובה לפי דעתכם?

נחזור על השאלה: האם כאשר אומרים העלאת המידות מתכוונים להגיד שאני יכול לאהוב במידה אחת דברים רעים, ואני לוקח את המידה מלאהוב דברים רעים ללאהוב דברים טובים וזו נקראת העלאת המידות. או שאני אומר שהעלאת המידות הכוונה שהאהבה עצמה משתנה.⁷

אם אני אומר שיש הבדל בין המידה פה למידה פה מיד צצה לי עוד שאלה. אם אני אומר שיש הבדל מהותי בין המידות, לא רק מה שאני אוהב אלא האהבה עצמה משתנה, אז איזה שאלה צצה לי? קודם כל אני שואל את עצמי שאלה פשוטה – מה ההבדל. אתה אומר שיש הבדל, מהו? וחוצ

⁷ שאלה: מצד המושג העלאת המידות, משמע שהמידות עצמן עולות. תשובה: אני לא חושב שיש הוכחה מהביטוי עצמו, הוא יכול להשתמע לשני הפנים.

מבקש ממני למרוח לו שוקולד על הלחם, אז מרחתי לו סחוג. הוא לא מבין, 'למה מרחת לי סחוג?' ואני עונה לו: 'תעביר את האהבה שיש לך לשוקולד ותיקח אותה לסחוג...'. אני לא מבין מה רוצים.

ואם אני אומר שהאהבה עצמה משתנה אני גם לא מבין בכלל מה מדברים איתי, כי אני לא יודע מה השינוי, במה האהבה השתנתה. כמו כן, אם האהבה באמת השתנתה למה אני קורא לזה העלאת המידות – זה פשוט לא קשור אחד לשני, האהבה הזו היא משהו אחד והאהבה הזו היא משהו אחר.

עד כאן הקושיות, ואני מאריך בהם כי ככה אנו לומדים בישיבה. דווקא עכשיו אני קצת ממהר, אם הייתי בנחת הייתי יכול להיות הרבה יותר זמן בשאלה. זה מאוד מועיל. להבין פשוט פשוט זה מאוד מועיל. וכדי להבין מאוד פשוט, צריך להבין טוב את הקושיות וטוב את חוסר ההבנה. בישיבה אנו משתדלים לעשות שיחיה כמה שיותר פשוט וכמה שיותר בהיר. אבל בעיקר שיחיה פשוט ובהיר לך מה אתה לא מבין. ומתוך זה מתחילים להבין דברים שמתיישבים על הלב.

מילת המפתח - "לשורשה"

לאחר שפרסנו את הקושיות נתחיל להבין.

יש פה מילה מאוד חשובה, שהיא מפתח להבין את המושג העלאת המידות. אני לוקח מידה ומעלה אותה, איזו מילה

כזו הייתה התחושה שלי כאשר למדתי את הסוגיה הזו בפעם הראשונה. למדתי את הבעש"ט והרגשתי שאני לא מבין על מה מדובר אבל זה עושה לי נחמד בראש. אחרי זה ראיתי שאדמו"ר הזקן אומר – אל תבלבל לי במח, אסור לומר את זה. ואז ראיתי שאחרים כן אומרים את זה – יותר נחמד.

המושג הזה לא אומר לי כלום, אני רק יודע שהבעש"ט אומר שיש דבר כזה, ואז אני מתעודד. עד כאן זה מוסכם או שרק אני עברתי את התהליך הזה? ...

איך עליתי על זה שזו התופעה שקורית כאשר לומדים את המושג העלאת המידות?

חוסר בהירות היה לי כל הזמן. לא הבנתי מה רוצים שאני יעשה בדיוק. היה לי נחמד לראות את המושג, אבל לא הבנתי מה אני אמור לעשות. זו הייתה חוסר בהירות כללית. אחרי זה כשניסיתי להבין טוב, צצה לי שאלה שהבהירה לי חזק בצורה חדה איפה הפלונטר, שאני מצליח להסביר לי טוב מאוד איך אני לא מבין.

השאלה הייתה היא מה ששאלנו קודם – האם האהבה היא אותה אהבה אלא אני לוקח אותה לפה, או שהאהבה עצמה מתעלה.

אם מושא האהבה משתנה, וזו אותה אהבה, אז אני לא מבין: אני אוהב את זה דווקא, איך אני יעביר את האהבה למקום אחר? מה אתה רוצה ממני? זה כמו שילד

הוא מה אוהבים. קראתי מהר, העלאת המידות, במקום לאהוב עניינים נמוכים, לשנות ולאהוב דברים שבקדושה. עכשיו ההבנה היא שלא זו היא הנקודה אלא הנקודה היא האם האהבה בהתפשטות או בשורש שלה.

שני חילוקים שונים?

לפני שניגשים להבין את התוכן, אני רוצה עוד לשחק עם הנתונים שיש לי, ללוש אותם טוב. אני שם לב שיש כאן דבר מאוד מעניין. יש לפנינו שתי אהבות, ששני חילוקים אפשר למצוא ביניהם. חילוק אחד – מה אוהבים. חילוק שני – התפשטות או שורש. עכשיו נשאלת השאלה: אם אלו אכן שני חילוקים אז יש אם כן ארבע אפשרויות (יש גם אהבה בהתפשטות אבל לדברים שבקדושה וכו') אפשר גם להסתכל מזווית נוספת ולומר שהחילוקים תלויים אחד בשני או לומר שבאמת רק חילוק אחד נכון והשני יסודו בטעות. אם נגיד כך נצטרך להבין מה חילוק נכון ומה החילוק שבטעות. יוצא אם כן שבסך הכל יש ארבע אפשרויות.

חשוב לשים לב, הדיון הוא לכאורה על מושג פשוט אך כאשר מתחילים לפרק את המושג ולהבין מה כתוב נפתח דיון – אמנם בהיר ופשוט, אבל מורכב מהרבה פרטים. בדרך כלל כשהדיון מתחיל להסתבך התחושה שעולה היא שאנחנו מבבלים במח ולכן – נגיד עם חיוך – אנחנו מבבלים לעצמנו את המח שאנחנו מבינים את מה שאנו לא באמת מבינים. לא

חשובה? לאיפה אני מעלה את המידה? 'לשורשה'. למה המילה הזו מאוד חשובה? כי היא תענה על השאלות ששאלנו. על איזו שאלה זה עונה לפחות במבט ראשון?

תלמיד: המילה 'לשורשה' עוזרת לנו להבין שכשעוסקים בהעלאת המידות לא משנים את המידה שמעלים אלא עולים לשורש שלה.

אז מצאנו תירוץ פשוט. רק מתוך המבנה של המשפט. אמנם אנחנו עדיין לא מבינים כמה דברים, אבל את המבנה של הווארט של הבעש"ט אנו כבר מבינים טוב כיוון שאנו מבינים דבר אחד מאוד יסודי.

אם נשאל עכשיו את השאלה האם מה שמשתנה הוא רק מושא האהבה או האהבה משתנה, התשובה היא שהאהבה משתנה כי במקום שהיא תהיה איך שהיא בהתפשטות היא איך שהיא בשורש. נכון שגם להגיד שהאהבה לא השתנתה יש בזה מן האמת, כיוון שבעצם זו אותה אהבה. אבל רציתי ללכת בכיוון שמדגיש שקרה פה שינוי האהבה כי כפי שהיא בשורש זה משהו אחר.

באמת יצא לנו דבר יפה: לא לגמרי השתנה, אבל כן השתנה האם אני מדבר על השורש או על ההתפשטות. לאחר שהבנתי את המבנה הזה, והבנתי שהוא פשוט ולא מסובך, צריך עכשיו לשאול מה ההבדל בין האהבה שלי לאהבה כפי שהיא בשורשה. כשאני חושב איך קראתי את זה בעבר, אני חושב שההבנה שהייתה לי היא שההבדל בין איך שזה בשורש לאיך שזה בהתפשטות

מזה, כיוון שאם אני לא אדע להנות זה לא יעבוד לי.

צריך שהציור יהיה לי פשוט פשוט פשוט – בדיוק כמו שזה נראה בספר. הספר כותב זאת, ואתה מרגיש את האדם שכתב את הספר (לענייננו הבעש"ט), שזה היה לו פשוט והוא לא חשב שהוא מדבר על מושג עמוק. הוא כתב משהו בפשטות לפי השפה שלו לבטא משהו שהוא מרגיש. הוא ידע על מה הוא מדבר, והוא מבטא את זה. זה היה לו כל כך פשוט, שהוא לא העלה על דעתו שלאחר שלוש מאות שנה משהו יבוא ויבלבל את המח ויפלפל את כל הפלפולים. אעפ"כ טוב מאוד לפלפל בזה.

אני הולך בכיוון שאמרו פה, שאני רוצה להגיד שבאמת יש קשר בין העלאת האהבה לשורשה ושינוי מושא האהבה. והקשר הוא לא מקרי אלא קשר הדוק, ממש שני פנים של אותו דבר.

בין אהבה בהתפשטות לאהבה בשורשה

מי יכול להסביר לי לפי זה מה ההבדל בין אהבה סתם לאהבה בשורשה? מה באמת ההבדל? אני יחזור על המשפט שאמרו כאן, אבל לא כדי להסכים איתו – שיש אהבה פשוטה ויש אהבה לא פשוטה. האהבה בשורשה היא פשוטה והאהבה כשהיא לא בשורשה היא לא פשוטה. אך יש לשים לב מה הכוונה כשאומרים אהבה פשוטה. בדרך כלל כשאומרים אהבה פשוטה מתכוונים להגיד שהיא אהבה שיכולה לכלול בתוכה הכל לא ספציפית.

מבינים מה כתוב, מהי העלאת המידות, אבל מסתבכים בלהבין. אז מבלבלים לעצמנו את המח שאנו מבינים. זה מה שאנו עושים הרבה פעמים לצערנו.

נחזור לעניינינו: האם אנו רוצים להגיד שיש פה שני חילוקים שמולידים ארבע אהבות (ואז צריך לפרט כל אחד). או שיש פה שני חילוקים אבל באמת הם חילוק אחד (ואז צריך להבין מה הקשר ביניהם). או שאחד לא נכון ואחד נכון (ואז צריך להחליט מה).

אל תתייאשו...

תלמיד: שאחד נכון ואחד לא נכון.

מה הנכון?

תלמיד: שורש והתפשטות.

לפי דבריך יוצא שיכול להיות לי אהבה קדושה לאהוב את הביסלי? לי לא נראה. נראה לי מוזר, האהבה בשורש לביסלי.

תלמיד: אלו שני פנים של אותו חילוק.

אז אתה רוצה להגיד ששני החילוקים שניהם חילוק אחד, שני פנים של עניין אחד. אני גם נוטה לשם, נלך לשם, כדי שנוכל להתקדם. אחרת היה אפשר להשתעשע הרבה בעניין הזה, וזה לא בטלה. כאשר אני משחק עם מושג הוא מתיישב לי, יכול להיות שייקח לי זמן ואצטרך להיאזר בסבלנות ולהצליח ליהנות

תרגיל מעשי

כדי שיהיה לנו יותר קל, במקום להבין מה הכוונה להעלות את האהבה לשורשה בואו נסתכל הפוך, נעשה תרגיל שיהיה לנו יותר קל.

הרי כל הסיבה שאנחנו מדברים את כל הפלפולים האלה, היא כי אין לנו כל כך חוש באהבה בשורשה. לכן זה מבלבל אותנו. אבל במה אני כן מבין? באהבה נפולה. בזה אני מבין. כולם מסכימים שזו המומחיות שלנו? לא צריך להסביר יותר מידי הסברים...

עכשיו אני רוצה לעשות לעצמי תרגיל – אני ייקח מישהו שעובד הפוך. הוא מבין באהבה בשורשה, ובאהבה נפולה כמו שלי הוא לא מבין כל כך. הרי אני צריך להעלות אותה לשורשה, והכוונה בעצם שמשו שם זז, משהו משתנה. אז בואו נעשה בקלות את השינוי – ניקח מישהו שאצלו האהבה היא בשורשה ואז אני מנסה לחשוב איך מסתכל אותו אחד שאצלו האהבה בשורשה על האהבה שאני מכיר שהיא אהבת הביסלי אהבה נפולה.

את זה אני יכול לדמיין? איך הוא מסתכל על זה? כשאני מסתכל הפוך מה הוא רואה? נשאל – למה אני עושה ככה? מה אני רוצה להרוויח? אני רוצה שיהיה לי קל לצייר את מה שאני מבין בו. ניקח מישהו שיש לו אהבה בשורשה, הבעש"ט, בעל המימרא.

אך על כך קשה: מה יותר קל לאהוב, משהו ספציפי או משהו כללי?

לפי הפירוש שאהבה פשוטה ואהבה בשורשה היא אהבה כוללת, יוצא שאני רוצה להעלות את האהבה ממהו ספציפי למשהו מרום. זה נקרא לשורשה? האמת היא שזה לא לגמרי שורשה של האהבה. מרום יותר הוא לא שורש.

אני ינסה להסביר: באופן פשוט כאשר אני מדבר על אהבה מופשטת היא נשמעת לי אהבה שפחות קל לאהוב מאשר משהו ספציפי. מופשט נשמע לי אוורירי, וספציפי נשמע ממשי.

אך כאשר אני קורא את הבעש"ט נשמע לי שלהעלות את המידה לשורשה הכוונה שבמקום שאהבה תהיה קלושה היא צריכה להיות עם עוצמה. אך לפי ההסבר הנוכחי נשמע לי שאהבה נפולה היא מלובשת חזק והמטרה היא שהיא תהפוך לאהבה מופשטת. כלומר לעבור מאהבה חזקה לאהבה קלושה.

אם כן נראה שטעיתי בכיוון. משהו פה לא בהיר לי מספיק אם זה מה שפתאום מצטייר לי. אם בתחילה מצטייר לי שהבעש"ט מתכוון להגיד לי שאני עובר מאהבה קלושה לאהבה עוצמתית אבל כשאני ניסיתי להסביר לעצמי יצא לי בדיוק הפוך – זה אומר שאני עדיין מסתבך.

כעת עלי לסדר את הסיבוכן שנוצר, ולהבין מה הכוונה להעלות את האהבה לשורשה.

בשורשה הכוונה שאני מסתכל על מישהו אחר ואני אומר – לא בא לי לאהוב ככה. מסכן. זה שככה הוא אוהב דברים זה לא נחמד, לא כיף לאהוב ככה דברים. זו אהבה נפולה, ככה לא אמורים לאהוב דברים.

עכשיו נורמלי זו אהבה בשורשה (הפוך ממה שהיה קודם, שהאהבה הנורמלית שלי היא נפולה לעומת אהבת הצדיק). עשיתי הרבה סיבוב, אבל הגעתי ליעד. הרווחתי שאני יכול עכשיו לנסות לחשוב טוב במשהו שאני מבין ואני יכול להסתכל עליו מנקודת מבט אחרת ממה שאני רגיל ולהגיד שזו אהבה בשורשה יחסית אחרת מאשר אהבה רגילה. ואז מתחיל להיות לי חוש באהבה בשורשה, אם אני יצליח להסביר לעצמי טוב מה מעצבן אותי באיך שהאדם הגס ההוא אוהב ולמה מבחינתי האהבה הזו לא כל כך נקראת אהבה.

קודם קראנו לכך אהבה של התפשטות, אבל הבעל שם טוב קורא לזה אהבה נפולה. הייתה אהבה, ופתאום היא נפלה. איך נראית אהבה נפולה? זו אהבה, אבל זה לא כל כך אהבה. זו אהבה אלא שהיא נפלה.

לאחר שעשינו את כל המהלך ננסה לחשוב על כל הקושיות, אבל קודם צריך שיהיה לנו חוש באהבה בשורשה. מה בעיקר התחדש לנו? כאשר אני מתחיל לשאול אותך על אהבה בשורשה אתה מרגיש שאין לך חוש, ולאחר כל הסיבוב

אני מסתכל על הבעש"ט, נניח שהוא יושב פה, ואני מתחיל לאכול ביסלי. אני מנסה לחשוב – מה הוא חושב עלי. נניח שהוא נהנה מההתוועדות, ממה שקורה פה, והוא דופק בתקרה, "אני רוצה להיכנס לשיעור לשמוע, אבל בתנאי שאתה לא מבלבל את השיעור, ממשיכים כאילו לא קרה כלום". מה, אני יגיד לו לא להיכנס? אז עכשיו אני אוכל ביסלי כפי שזה נראה בעיניים של הבעש"ט. אני אוכל כמו שאכלתי קודם, אוכל כמו שאוהבים ביסלי. איך הוא מסתכל עלי?

למה אני עושה זאת? כי גם אם לא אצליח להבין את האהבה בשורשה, אני יצליח להבין איך נראית אהבה לא בשורשה אצל מישהו שיש לו אהבה בשורשה. איך היא נראית?

תלמיד: הוא מרחם עליך.

אני יכול למצוא בעצמי שאני גם מרחם על מישהו ככה? אני צריך למצוא מישהו שהוא הרבה למטה ממני, כעת זה נעשה קצת יותר עדין. אני יכול להסתכל, לא ח"ו על מישהו ספציפי כי זה יכול לגבול בשנאת ישראל, אבל אני יכול לצייר מישהו שאוכל כמו 'דבר אחר'. לא ברור מה ביסלי עושה לו, זה לא נחמד. איך זה נראה באמת? זה נראה אהבה לא בשורשה.

מה זה עוזר לי? יחסית אליו אני נקרא אהבה בשורשה. עכשיו אני יכול להבין מהי אהבה בשורשה. לאחר כל המהלך. למה? כי יש לי חוש בזה. אבל נעשה זאת לאט לאט להבין מהי אהבה בשורשה. אהבה

אבל אם אתה מצייר אהבה שאתה אוהב – זה לא ציור של אהבה נפולה, כי בסופו של דבר אתה באמת אוהב את זה.

עשיתי פה משהו מאוד חריף:

לאחר שאני מבין מה אדמו"ר הזקן אומר, לכאור' יוצא שהוא ביטל את כל דברי הבעש"ט. איך אפשר להעלות את המידות? ממה נפשך? אם זה כל כך נפול – מה יש לי לעשות עם זה? מה אני עושה עם זה בכלל?

קודם כל הרווחתי בדמיון, השתעשעתי הרבה, ואחת הסיבות שאני יכול להגיד הגעתי ליעד הוא כי פתאום אני חושב כמו שכתוב באדמו"ר הזקן. מפתיע אותי שהגעתי לפה, לא תכננתי, עשיתי סיבוב בלי שאני מנסה להבין את אדמו"ר הזקן, רק ניסיתי להבין טוב את המושג העלאת המידות, והלכתי הלכתי עד שהגעתי לאדמו"ר הזקן.

איך קוראים לזה? דרך ארוכה וקצרה. אם הייתי הולך ישירות – זו הייתה דרך קצרה וארוכה. אבל אם אני מנסה להבין טוב לאט לאט, ואני מטייל בתוך השכל שלי חזק ועושה דרך ארוכה – אני מגיע לאיפה שאדמו"ר הזקן רצה שאני אגיע.

העלאת המדות תוך כדי השיעור

עכשיו נגיד זאת באופן הכי פשוט: העברנו עכשיו שיעור, דיברנו על תאוות אכילה. כאשר דיברנו על תאוות אכילה, האם דיברנו עליה באופן מתוקן או באופן תאוותני? לא היינו בתוך התאוה. האם

הזה אתה יכול להרגיש שיש לך חוש בדבר הזה. אתה יכול להתחיל לצייר אותו.

עכשיו אני יכול להתחיל לצייר אותו. למה אני נהנה מהאהבה שלי ומאוד לא נהנה מהאהבה שלו? כאשר אני רואה אותו אוכל ביסלי, אני לא יכול להגיד שהוא לא אוהב ביסלי, אבל זו אהבה נפולה. אם אני יראה משהו שאוהב הרבה מתחת למה שאני רגיל, אני ישאל את עצמי – זה נקרא שהוא אוהב או לא אוהב? אוהב. אבל איך אתה מתייחס לאהבה הזו? אהבה נפולה. הביטוי הזה מתאר יפה את מה שאני מרגיש. אני רואה בן אדם, זה אכן נראה אהבה, אבל לא נעים שלזה קוראים אהבה.

עכשיו אותו אדם גם בא, הוא שומע אותי אומר את כל הדברים האלה, והוא טוען כלפיי – "אתה פוגע בי! אתה לא אוכל? מה הבעיה? מה ההבדל בין אהבה בשורשה לאהבה נפולה? מה ההבדל? עכשיו אני צריך להסביר לו מהי אהבה בשורשה כפי שאני מבין באהבה בשורשה.

העלאת המידות הנפולות של האחרים

באמת זה לא לגמרי קל, אבל דבר אחד אני רוצה שנשים לב שהרווחנו. שכאשר אדמו"ר הזקן רוצה להגיד לך "אל תהי שוטה" (לעסוק בהעלאת המידות) הוא רוצה שתצייר את האהבה שאיתה אתה מתעסק כמו שהיא של אחרים.

אם אתה מצייר אהבה נפולה כאהבה של אחרים – באמת ציירת אהבה נפולה.

עולם הזה, זו העלאת המידות נפלאה. אבל אם יש לך תאוות עולם הזה ואתה רוצה שהם יהיו לקב"ה, זו לא העלאת המידות. זו הכוונה של אדמו"ר הזקן "אל יהי שוטה". זה מה שהוא טוען.

להעלות את האהבה לשרשה

עכשיו נבין קצת יותר בבהירות מה הכוונה להעלות את האהבה לשרשה.

בואו ננתח לאט לאט:

כשאני בא ורואה מישהו שנתון מאוד חזק בתוך מנעמי עולם הזה, נתון בהם חזק, ואני מרגיש רחמנות עליו. מהי הסיבה שאני מרגיש שאיך שהוא אוהב זה גרוע ואיך שאני אוהב זה סביר? מה גרוע במה שהוא עושה ולמה סביר מה שאני עושה (יחסית)?

זה נותן לי חוש בהעלאה לשרוש, ואם אני תופס מה קורה פה אני יכול להרגיש על מה מדברים כאשר אומרים להעלות המידה לשרשה.

הסיבה היא שאני לא אוהב כמוהו. הוא עם הראש בצלחת, ואני לא בצלחת.

תלמיד: הוא ממש מחובר לזה, ואני לא.

מה אני? איך אני מרגיש כאשר אני אוהב? כאשר אני אוהב, מה ההבדל בין כשאני אוהב לכשהוא אוהב? אני גם אוהב. אבל אני לא אוהב כמוהו. הוא ממש תפוס

הייתה לנו הבנה מה קורה כאשר יש תאוה? איזושהי הבנה כן הייתה לנו, אחרת על מה אנחנו מדברים?...

אם כן, מה שעשינו בשיעור נקרא העלאת המידות לפי אדמו"ר הזקן. לקחת את תאוות האכילה שלי, שהיא קיימת בהרבה סיטואציות אחרות בחיים שלי, ועכשיו נתתי שיעור על תאוות האכילה, והסברתי איך תאוות האכילה יכולה להיראות נפולה ואיך היא אמורה להיות יותר בשורשה. זה נקרא שעשיתי העלאת המידות.

לאדמו"ר הזקן יש בעיה עם זה שעשיתי העלאת המידות? זה לא מפריע לו. העברתי שיעור שלם שהייתה בו העלאת המידות נחמדה, וזה לא מפריע לו בכלל.

מה מפריע לו? שכאשר באמצע התפילה של מנחה אני חושב על השניצל של ארוחת צהריים ואני כולי להוט על השניצל, ואני אומר "אני אוהב את ה'", ואני רוקד בין אהבת ה' לשניצל. כך לא עושים העלאת המידות. אלא העלאת המידות היא כאשר האהבה הנפולה נראית נפולה, לא כאשר הריר יוצא לך ואתה אומר אהבה ה' – כי אז האהבה היא לא נפולה.

העלאת המדות בתפלה

שאלה: תפילה היא לא כמו שיעור?
תשובה: זו השאלה. אם בתפילה אתה באמת מתפלל והכל בסדר, ואתה באמת אחוז בתפילה ועכשיו אתה מתפלל שליחודים – כולל אתה – לא יהיה תאוות

אני יגיד שאני לגמרי תפוס אני ירגיש שזה גם לא אהבה אלא אהבה נפולה.

אז מהי אהבה? יש לי פה פלונטר שאני מנסה בכלל להבין מהי אהבה, מהי אהבה כמו שהיא בשורשה. אבל לפחות עכשיו אני מבין על מה אני דן. לא האם האהבה ספציפית או מופשטת אלא האם אני תפוס בה או בוחר בה. ובאמת אני עדיין לא יודע לענות, יש לי פה בעיה.

אני יחדד את הבעיה: אם אני מרגיש שאם אני יכול לבחור אם לאהוב כן או לא, נניח הבן שלי בא ואומר לי – אתה אוהב אותי? ואני אומר לו – אני בוחר לאהוב אותך. מה הוא אמור להרגיש? יקראו לרווחה... יצטרכו למצוא אבא מחליף, אין פה אבא, הוא נעלם. זה נקרא אהבה?...

שימו לב לסיכוך: אם אהבה הכוונה שאני בוחר אז יש פה בעיה, משהו פה לא מסתדר לי. ואם אני אומר שהאהבה הכוונה שאני תפוס בתוך זה, אז ביחס לביסלי זה נראה לי אהבה נפולה, וביחס לבן זה כן נראה לי פתאום אהבה.

אז צריך להבין מה עשיתי פה. האם מושג האהבה הוא מושג בחירי או שהוא מושג שאני באמת צריך להיות תפוס בו.

ננתח את האהבה של ילד: למה אבא אמור לאהוב את הילד יותר מאשר ביסלי? מקווה שקביל היום בבית משפט שאין שוויון בין ביסלי לילד... על הסקאלה של בחירה, מה ההבדל? ילד הוא משהו שבחתי שיהיה. ולמה אתה אמור לאהוב

בזה, ואני לא ממש תפוס. כשאני אוהב ולא תפוס מה זה?

תלמיד: שיש עוד דברים.

האם גם בדבר הזה עצמו יש הבדל או שההבדל הוא שיש רק עוד דברים? אנחנו רוצים לתפוס את הנקודה כדי שנוכל להגיד שיש לנו חוש בשורשה.

תלמיד: שיש לי בחירה.

נכון, זה ההבדל. מה הכוונה שיש לי בחירה? אני מאוד אוהב את זה, אבל אני יכול לבחור שלא. אני יכול לבחור שכן, ויכול לבחור שלא. אבל אותו אחד – אין אצלו בחירה, הוא תפוס בזה וכאילו ניטלה הבחירה.

מה אני מרגיש? שבאמת האהבה היא עם בחירה או בלי בחירה?

קודם אמרו פה שהשאלה היא האם האהבה היא ספציפית ומלוכשת במשהו או שהיא מופשטת. אני אומר שהחילוק הוא אחר – האם אני אוהב משהו ואני תפוס בו או שאני אוהב משהו ואני בוחר בו.

עכשיו כאשר אני רוצה להסביר מהי אהבה בשורשה, אני רוצה להגיד שכאשר אני רוצה לצייר אהבה האם אהבה היא שאני תפוס או שאני בוחר.

אם נחשוב קיצוני – מהי אהבה? שאני בוחר במשהו או שאני תפוס במשהו? יש פה בלגן: אם אני יגיד שלגמרי אני בוחר אני ירגיש שזה לא נקרא אהבה כל כך, ואם

למה? כי אצלו אין 'בעל כרחו', אלא הוא בוחר והוא מתעצם עם הבחירה חזק. וזה נקרא אהבה, שהוא מתעצם עם הבחירה חזק. והבחירה שלו מולידה אצלנו גם אהבה, כלומר שהיא משתקפת ובאה לידי ביטוי אצלנו. הוא מאוד בחר וממילא מאוד אוהב, וזה כל כך חזק עד שזה משתקף בתוכנו מאוד ולכן אנחנו בעצם אוהבים אותו.

זו הכוונה שאני לוקח את האהבה ומעלה אותה לשורשה. השורש של האהבה היא מה שה' בחר ואהב, בוחר ואוהב. ותמיד זו תהיה ההעלאה לשורש, תמיד האהבה כפי שהיא אצל ה' תהיה השורש.

אם כן עולה שיש קשר ישיר בין השורש לבין העובדה שהחלפתי את מושא האהבה. להעלות את האהבה באמת לשורש הכוונה להעלות עד לקב"ה, לכך שה' בחר והתעצם עם הבחירה ואוהב מאוד, ואנחנו משקפים באהבה שלנו את האהבה של ה' אותנו.

כמו שאמרנו על הבן, שכאשר הבן אוהב את האב הכוונה משתקפת אהבת האב לבן בתוך הבן. זה מה שקורה כאשר אנו אוהבים, וזה נקרא שהאהבה בשורשה.

אם האדם רוצה להבין מה באמת הוא מחפש כשהוא אוהב. נניח אני אוהב ביסלי – אני מאוד רוצה את זה, אבל אם אני יחשוב טוב מה באמת אני אוהב אני יעלה את האהבה לביסלי לשורשה והאהבה תשתנה והדבר שאותו אני אוהב גם ישתנה. ואז אני יראה ששתי האהבות הם בדיוק

אותו? כי באהבה אתה משקף את מה שאתה בחרת. האהבה שלך לילד היא ביטוי לבחירה שלך בו, היא ביטוי לבחירה שהולידה את הילד. הבחירה הולידה משהו, והאהבה היא הביטוי לבחירה.

הקב"ה בחר באברהם אבינו, ואיך הוא נקרא? "אברהם אוהבי". כידוע שהאהבה היא כמים הפנים לפנים, אם הוא אוהבי אני אוהבו. זה ציור לכך שהבחירה באה לידי ביטוי בתוך האהבה. הבחירה היא כל כך חזקה, שמה נגרם ממנה? אהבה.

שאלה: יש אהבה הפוכה, שהילד אוהב את האבא. מה הבחירה פה? **תשובה:** מה האהבה שם? יש מצווה לאהוב את אבא? לא. כי זה לא עיקר היחס, לאהוב את האבא הוא בעיקר לשקף שהאבא אוהב אותי. לכבד היינו שאני אוהב אותו, אבל בעצם אני משקף שהוא אוהב. **שאלה:** אני מכבד את הבחירה שלו? **תשובה:** כן.

התחלפות המושא בשורש

אחרי שאמרנו את כל זה אני מבין טוב למה האהבה בשורשה ואהבה שמתחלף המושא שלה הוא אותו דבר.

אהבת ה' היא האהבה המקורית כי אהבת ה' מתחילה בכך שה' בחר, ואני משקף את מה שה' בחר ואוהב על ידי האהבה שלי. זה נקרא אהבה בשורשה.

כלומר, איפה האהבה לגמרי משקפת בחירה? אצל ה'. זה נקרא "בשורשה". בשורש הכי עמוק הכוונה איך שהאהבה היא אצל ה'.

אותו דבר, אלא שזו הייתה אהבה נפולה וזו אהבה בשורשה.

הסבר המבנה בנפש

למה? איך אני עושה את זה? עד כאן המבנה הטכני. כעת נסביר בנפש:

אני אוהב את הביסלי, אבל אני מרגיש שהוא מכריח אותי לאהוב אותו, ומה שמכריח אותי לאהוב אותו הוא אהבה נפולה.

אני רואה אנשים, לא אני, אני לא כזה גרוע, אבל יש אנשים שיש להם ממש אהבה נפולה. אצלי זה לא ככה, אצלי האהבה היא עדינה יותר. ובכל זאת, למה עדיין אני מבין שיש אהבה מאוד תקיפה ומאוד חזקה, ואני מרגיש שאהבה כמו שלי היא לא חזקה? כי אהבה כשהיא עולה לשורשה היא מאוד חזקה. כי כשהקב"ה אוהב אותנו זה גם בחירה וגם הוא 'דלוק' עלינו. זה לא סותר, אצל ה' זה ביחד, ודוג' לכך הוא אבא, שבוחר שיהיה לו ילד והוא 'דלוק' עליו. הוא הולך עליו לגמרי, הוא אוהב אותו. האהבה לא מקטינה את הבחירה שיש לו, והבחירה לא מקטינה את האהבה שיש לו.

לכן כשאני מחפש אהבה עם המון עוצמה שאני לא יכול לוותר עליה. על איזה אהבה אי אפשר לוותר? כתוב בחסידות על 'כפה עליהם הר כגיגית', הוא הראה להם את גודל האהבה שהוא אוהב אותם ובכך הוא כפה אותם. כזה תענוג – אי אפשר לסרב לזה.

כאשר אני אוהב את הביסלי זה כופה אותי קצת, וכשאני מרגיש כמה ה' אוהב אותי – אין מה לעשות. אי אפשר לסרב לזה. זה לא עובד. ובכל זאת, זה גם עם בחירה. למה זה קשור? לפורים. "הדור קיבלוה בימי אחשורוש". כתוב שכפיית ההר כגיגית היא מודעה רבה לאורייטא. אנו יכולים לבוא ולהגיד – 'סובבת אותנו, ניצלת את החולשות שלנו'. ועכשיו בפורים אנו אומרים – זה מבחירה שלנו, אנחנו רוצים.

אם כן האהבה האמיתית היא כאשר היא גם מבחירה של ה' וגם שהוא נכנס לתוכה בכל הכח. גם שאנחנו מרגישים שהוא משהו חזק שאי אפשר לחלום לוותר עליו, וגם שאנחנו מבינים שזה בחירי. ה' מאפשר לנו להחליט שאנחנו הולכים על זה.

שאלה: למה זה צריך להיות בחירי?
תשובה: כי רוצים שיהיה הדדי. כל התורה שבע"פ היינו שהתורה תהיה גם מצידנו.

עכשיו אני יכול לצייר מה הכוונה להעלות את האהבה לשורשה:

אם אני רואה איך אני אוהב את תאוות עולם הזה ואני רוצה להעלות אותם לשורשם, הכוונה שאני בא ואומר שבאמת מה אני מחפש להרגיש שאני אוהב את הקב"ה וזו אהבה שהעוצמה שלה היא הרבה יותר גדולה מאהבה שאני אוהב את הביסלי.

שאלה: למה רק אצל צדיקים אפשר? **תשובה:** מה הציור אצל הבעש"ט? מדובר על אדם שלמד אצל הבעש"ט, ופתאום נהיה לו איזה הרהור על העולם הזה. הוא לא רוצה שהעולם הזה יתפוס אותו אלא שה' יתפוס אותו. לרגע פתאום הוא הסיח את הדעת רגע שנייה מהתפילה, ואז מיד אומר – אני לא רוצה את זה. על כך הבעש"ט אומר שמי שזה קורה אצלו "מיד", הוא מדגיש את זה מאוד, שאם זה לא מיד ממש, אם זה לא "מיד" כשזה עלה לך לראש – לא על זה מדבר.

רק נשים לב כמה אנו רחוקים: הבעל שם טוב אומר העלאת המידות, וכדי להבין קצת על מה מדובר לקח לנו שיעור שלם. כאשר הבעש"ט מדבר על העלאת המידות הוא דורש שהעליה תיעשה באופן מיידי. שגם מיד כשנופלת המחשבה אתה יודע מה לעשות איתה ואתה לא נשאר בתוך זה.

שאלה: למה הוא מדבר על שעת התורה והתפילה? זה לכאורה הזמן הכי טוב של העלאת המידות.

תשובה: הוא מסביר שהרהורי עבירה באים בתפילה יותר מכאשר אתה עוסק בדברים אחרים, כי אז אתה מתנתק והנפש הבהמית מושכת אותך. היא טוענת – זהו? אתה רוצה להתנתק? "ולאום מלאום יאמן".

יש מה להסביר פה יותר בפירוט, אבל באופן פשוט הנפש הבהמית נלחצת. זה קורה בשעת התפילה, שכאשר אתה מושך לפה אז הצד השני מושך לפה.

זה לא עושה את האהבה קלושה יותר, אלא עוצמתית יותר. היא עושה שאני לא יכול לסרב, כי הקב"ה הלך על זה חזק עם כל הכח והוא התעצם עם הבחירה שלו שהוא הולך על זה מאוד, ועכשיו על אהבה כזו אי אפשר לוותר. על זה אי אפשר לוותר הרבה יותר מאשר על הביסלי. כשהבנתי את זה והרגשתי זאת בתוכי, לקחתי את האהבה והעלתי לשורשה.

נניח נתתי שיעור, ובשיעור יצא שאהבת ה' היא מופשטת וביסלי זו אהבה מוחשית – לא הצלחתי להעלות האהבה לשורשה, כי האהבה של הביסלי היא אהבה עם עוצמה והאהבה של ה' היא אוויר בשבילי.

אבל אם ה' בחר בי והוא הלך על הבחירה עד הסוף ואני רוצה להרגיש את העניין הזה חזק מאוד, וזה עוצמתי בשבילי הרבה יותר ממה שאני אוהב. כאשר אני מרגיש זאת חזק – אז באמת העליתי את האהבה לשורשה. לקחתי את האהבה הנפולה והעליתי אותה.

מה אדמו"ר הזקן רצה?

אחרי שאנו אומרים את כל זה אפשר להבין מה אדמו"ר הזקן רוצה. שנעסוק המון בהעלאת המידות, אבל רק כשאני באמת יכול. ואם זה נהיה משחק כזה ולא משהו אמיתי, אז אני לא מעלה את אהבה לשורשה אלא מוריד את האהבה העליונה למטה.

אבל זה לא קשור להעלאת המידות.
אתה קשור למטה, ורוצה לעלות למעלה?
על מה אתה מדבר?

אבל אם אדם הבין טוב את המושג
העלאת המידות, ונהיה לו הרהור פתאום
לראש והוא עושה לו העלאה. גם אדם רגיל
(לא צדיק) שלא נמשך למטה אלא רק נפל
לו משהו ומיד הוא יכול לקחת את זה
ולהגיד – זה מה שמעניין אותי? הקב"ה
מעניין אותי! אני רוצה ביסלי עכשיו?
באמת לא רוצה! אז גם כן באמת אין בעיה.

שם הכתר שם טוב אומר שאם האדם
לא מצליח להעלות את המידה מיד היא
תהרוג אותו, כמו רוצח שאם אתה לא הורג
אותו מיד הוא יהרוג אותך.

מה הכוונה שהוא הורג אותי? משהו
שאני רואה שאין בו שום חיות זה נקרא
שאני הורג אותו. אם מיד אני רואה שאין בו
שום חיות אין בעיה, זה אומר שרצחתי
אותו. ואם אני חושב שיש בו חיות – זה
אומר שהוא רצח אותי.

התבוננות בסיפורי צדיקים

למה אני לא מצליח להשתחרר מדברים שמסבכים אותי? כיצד עלי להתייחס לויכוח בין צדיקים? ומהו לימוד תורה לשמה?

ואמר הגאון ז"ל, שבעצם הדבר אין זה מופת כלל, כי כן יש בירושלמי, אלא שתמה על זה, מחיבן יודע רב של חסידים דברי הירושלמי...

הגיעו דברי הגר"א מולינא ז"ל אל הצדיק רבי זושא ז"ל. אמר הצדיק: את הירושלמי באמת לא ראיתי, אלא שראיתי במקום ההוא עצמו שהירושלמי ראה שם.

(סיפורי חסידים על התורה, סיפור 80)

יש פה בסיפור שלוש נקודות אליהם אני רוצה להתייחס:

- הנפטר מגיע לבנו ואומר לו להמיר את דתו בעקבות מטבעות של שתי וערב שנפלו בקברו. מה פשר העניין? מה קורה פה?
- מהו היחס שמצטייר בסיפור בין הגר"א לבין רבי זושא?
- רבי זושא אומר שהוא יודע את הדברים מאיפה שהירושלמי יודע אותם. מהו המקום הזה?

איש אחד בא אל הצדיק רבי זושא מאניפולי ז"ל, לשאול בעצתו בדבר חלום מוזר אחד שהוא חולם זה לילות אחדים רצופים, ואין לו מנוחה, כי בכל פעם נשנה החלום ביתר תוקף. בחלומו והנה אביו, שזה לא כבר נפטר, מצווה אותו שילך וימיר את דתו, רחמנא ליצלן. בפעם הראשונה לא שת ליבו לזה. בא אליו אביו בפעם השנייה ושוב דרש כזאת, וכן כלילה השלישי, וגם איים עליו באיומים לעשות כן.

אמר לו הצדיק שבוודאי נמצא בקבר של אביו שתי וערב או דבר מה של עבודה זרה, ועל כן יחפור הקבר ויסיר השתי וערב משם, ואז ישכב אביב במנוחה. וכך הוה. חפרו בקבר ומצאו שעל פי טעות נפלו בקבר, בעת שקברו את הנפטר, מטבעות של מתכת ועל המטבעות חקוק שתי וערב. סילקו המטבעות מהקבר, ושוב לא נראה נפטר בחלום לבנו.

נתגלגלו הדברים, שמישהו סיפר את העובדה לפני הגר"א ז"ל

נתחיל מהנקודה הראשונה. הנפטר אומר פה משהו מאוד מוזר, הוא אומר לבנו להמיר את דתו. מה הוא באמת רוצה? הוא רוצה שלא ידבק בו הטומאה של העבודה זרה שסמוכה אליו. אבל בפועל מה הוא אומר לבנו? להידבק בעבודה זרה הזו. מפתיע!

מה אפשר ללמוד מזה?

לימוד חשוב. הרבה פעמים כאשר יש משהו שאני מרגיש משיכה גדולה אליו ואני לא מצליח להיפרד ממנו – אני מביע את מה שמתרחש בתוכי בצורה מעוותת, ואפילו הפוכה.

טבוע בטבע שלי, שאם אני משועבד למשהו לגמרי, כאשר אני מביע את היחס שלי כלפיו אני מביע אותו הרבה פעמים הפוך. במקום להגיד שאני לא רוצה אותו, אני אומר שאני כן רוצה אותו. את מה שאני מאוד לא רוצה, אני אומר שאני הכי רוצה.

למה זה קורה?

נגיד את זה באופן פשוט:

נניח אני יודע שיש איזה אוכל שהוא מאוד טעים לי, אבל הוא גם מאוד מזיק לי. אני לא רוצה להגיד שאני עושה שטויות הרבה פעמים בחיים, ולכן אני מספר לעצמי שאני כן רוצה את זה ולא שאני לא רוצה את זה. למרות שאם הייתי מספר לעצמי שאני לא רוצה את זה, הייתי יכול להוציא את זה ממני.

אבל אני לא רוצה לספר לעצמי שאני לא רוצה את זה, לא רק בגלל שבאמת אני רוצה את זה קצת, אלא בגלל שאני לא רוצה להגיד שרציתי דברים שמזיקים לי.

אותו נפטר צריך משהו שיתקן אותו. אבל הוא לא יכול לעשות תשובה, הוא לא יכול להיפרד מזה, כי הוא לא רוצה להגיד שבאמת הוא לא רוצה את זה.

אם ישאלו את הנפטר בסיפור – אם אתה לא רוצה את זה, איך זה קרה שדווקא אצלך השתי וערב נפל? לא במקרה הוא נפל דווקא אצלך. אלא הייתה לך איזושהי זיקה לשם, והיה לך קשה להיפרד מזה. כשהיה לך קושי להיפרד, אתה לא מספיק התחרטת, לא מספיק עשית תשובה, ולכן עכשיו אתה אומר שאתה מאוד רוצה את זה.

זו נקודה ראשונה, ויש לה המון השפעה בייעוץ. פה רואים זאת בצורה מאוד מופלאה. דווקא אצל הנשמה לאחר שנפרדה מהגוף, מתוך שהיא כבר לא יכולה לעשות תשובה, הכי בולט שעל מה שהיא לא רוצה היא אומרת שהיא רוצה. זו הדרך היחידה שלה להביע את זה. המציאות המעוותת הזו היא חלק מהמציאות הלא טובה שהיא נמצאת בה, שהיא לא מסוגלת להגיד מה היא באמת רוצה.

היחס בין הגר"א לר' זושא

עכשיו נדבר על היחס בין רבי זושא לבין הגר"א:

אנחנו רואים פה ויכוח. כל פעם שיש ויכוח בין צדיקים, אנחנו קודם כל צריכים

‘מאיפה שהירושלמי לקח’. מאיפה באמת הירושלמי לקח? מה? מאיפה התורה? התורה היא מה’.

הזכרנו קודם את המשמעות של להאמין בהשגחה פרטית ביחס לצדיקים שאני קשור אליהם. אז כמו שאני מאמין בהשגחה פרטית שאם אני עכשיו תלמיד של הצדיקים האלה אז כנראה זה מה שה’ רוצה שייתפס אצלי כאמת, ולזה אני צריך להתקשר בכל לבי ובכל נפשי –

ככה ממש אני מתייחס לכל התורה, שכל התורה היא כמו השגחה פרטית. ה’ רוצה שזה מה שיהיה כתוב בתורה. ה’ נתן את זה, וזה לא נכון מצד עצמו. רק בגלל שה’ נתן, אומרים שזו התורה. כיוון שהתורה מגיעה ממה שה’ אומר, ממילא ה’ גם יכול להגיד לי בהשגחה פרטית מה הוא רוצה.

זה משהו שגדולי החסידות רוצים לחנך אותנו אליו, להרגיש שה’ מדבר איתנו כל הזמן. לא תמיד אנחנו יודעים לזהות את הדיבורים של ה’ אלינו, אבל זה לא אומר שה’ לא מדבר איתנו תמיד. תמיד ה’ מדבר איתנו, תמיד הוא רוצה לרמוז לנו.

הרבה מהיכולת שלנו להירמוז היא על ידי שקודם כל נאמין שהוא באמת רומז לנו, באמת נוכח פה, והוא רוצה לכוון אותי לאיזשהו משהו.

לדעת שהצדיקים הם לא בערכנו בכלל. אנחנו לא מבינים על הוויכוח ביניהם, אבל אנחנו רק יכולים להרגיש מה הם פועלים בנו לפי מיעוט ערכנו. אני יכול להגיד שצדיק מסוים פעל אצלי בנפש משהו מסוים, וצדיק אחר פעל אצלי משהו אחר. אך גם זה בערבון מאוד מוגבל, כי יש הרבה דברים שמשפיעים עלי.

אנחנו לא מבינים בצדיקים, אבל אנחנו כן מאמינים בהשגחה פרטית שה’ מכוון אותי ואם ה’ שם אותי באיזשהו מקום שם הוא רוצה שאני יהיה. אם אני איש אמת אז ה’ מכוון אותי לאמת, ואם אני שקרן הוא מכוון אותי לשקר. אני רק צריך כל פעם לרצות להיות יותר אמיתי. ומתוך אמונה בהשגחה פרטית אנחנו מרגישים שאם ה’ שם אותנו באיזשהו מקום אנו צריכים לתת אמון שה’ נוכח פה. זו חלק מהעבודה שלי, לחשוב שה’ הולך איתי.

עכשיו יש פה דיון בין הצדיקים, לא באמת ויכוח. שניהם מסכימים לאותו דבר, רק שהגר"א אומר משהו ורבי זושא מגיב לזה.

המקור של ר' זושא

רבי זושא אומר – אני יודע את הדברים מהמקום שהירושלמי לקח אותם. מה רבי זושא מתכוון להגיד?

רבי זושא רוצה ללמוד תורה לשמה. מה הכוונה לשמה? הוא לא רוצה ללמוד את התורה מצד עצמה, אלא הוא רוצה ללמוד איך ה’ נותן את התורה. זו הכוונה

לא רוצה עצות נפשיות שלא מגיעות מה'

נשליך מהנקודה הזו לנושא הייעוץ הנפשי:

הסיפור הזה בא לחזק אצלי מאד את הנקודה שכאשר נניח נתתי עצה טובה, עזרתי באמת למישהו, הוא יכול להגיד – יש מלא ספרי תורת הנפש, שיש שם הרבה עצות.

אבל עצות כאלה אני לא רוצה. אם היית אומר לי שיש הרבה עצות בכל מיני ספרי תורה וחסידות, מצוין. אבל אם אתה אומר לי שיש עצות שכתובות בכל ספרי תורת הנפש, אני לא רוצה לשמוע את זה משם.

למה? כי אני רוצה לשמוע שה' אמר את זה.

אם מישהו נתן עצה ואני לא שומע שהוא שמע את זה מה', זה נקרא 'לא לשמה'.

אם אני מאוד מרוכז בכך שאני רוצה שה' יגיד את הדברים, שאם זה כתוב בירושלמי אני בעיקר נותן דגש על כך שמה שכתוב פה הוא דבר ה', אז אני בעצם רוצה לשמוע את זה מהמקור.

ממילא העצות שמכוונות אותי כאשר אני נותן עצה מבוססות או על מה שאני רואה שכתוב בתורה, או שאני אגיד לך מה שאני מרגיש שקיבלתי מהמקור.

מה הכוונה שקיבלתי מהמקור? קיבלתי את זה בהשגחה פרטית, קיבלתי את זה מהצדיקים, קיבלתי את זה מהאמונה בה'. וגם כי יש משהו בקשר ביני לבין האדם השני שמתיעץ איתי שגרם להשראת שכינה: "שניים שיושבים ועוסקים בתורה שכינה ביניהם". ה' בא להיות יחד איתם: "ויקשב ה' וישמע".

כשאני רוצה לתת עצה, חשוב לי שהעצה תהיה עצה של ה'. כאשר אני מקבל את העצה מהתורה, בעצם העצה היא מה' נותן התורה. ואם אני לא יודע להגיד מה המקור, אני יכול להגיד שאני מרגיש שזה בהשגחה פרטית או מהתעוררות של איזה צדיק, וכדומה.

יש דבר אחד שאני לא רוצה. אני לא רוצה שזו תהיה עצה לא מהתורה, ובזה אני מגמתי.

המגמתיות נגד מקורות זרים

מה הכוונה מגמתי?

שאפילו אם אומרים לא מהתורה משהו אמיתי, אני אומר שזה לא אמיתי. אפילו אם הם אומרים משהו שמאד דומה למה שאני אומר – אני אחפש איפה זה לא דומה.

למה אני כזה מגמתי? כי כאשר אני מאוהב במישהו אני לא רוצה שאף אחד יגיד לי משהו שהוא אמר לי, זה רק סודות ביני לבינו או ביני לבין הצדיקים או ביני לבין הנשמה של היהודי. אם מישהו אחר יגיד את זה – זה טפל.

אז מה, אי אפשר ללמוד משם שום דבר? אפשר, אפשר ללמוד הרבה דברים, אבל כל פעם שלומדים – אני אומר שזה לא אמיתי בכוונה.

למה זה לא אמיתי? כי זה לא אינטימי בקשר שלי עם הצדיקים ועם ה'. וזה עצמו עושה את זה לא אמיתי, עצם העובדה שזו אמת שעומדת מצד עצמה – זה כבר לא אמיתי.

למה בכל אופן אני יכול ללמוד משם? כי אם אני חושב ככה, יכול להיות שאני אקח משם משהו אמיתי. כדי להעשיר את האמת ניתן לקחת משם משהו. אבל להתייחס לזה לאמת כמו שזה מונח – זה לא טוב.^ט

^ט וראה עוד על כך בהקלטה "פסיכולוגיה בגויים אל תאמין". (הועלתה לקול הלשון)

שו"ת בעבודת ה'

שליטה מלאה אלא גם יכולת לעשות התססה של כל העולם המוסלמי במרכז המדינה שלך, במרכז השליטה שלך, בהכי מרכז שיש, המקום הכי מרכזי ופנימי שיש לך, הכי מעורבב מכל הכיוונים – ושם אתה נותן להם את היכולת לעשות בפעולות קטנות התססה של כל העולם המוסלמי – אתה משאיר את עצמך שבוי כל הזמן בידיים של קומץ אנשים קטן יחסית שיכול להכניס את כל העולם המוסלמי למלחמה איתך ברגע אחד, ולכן אתה כל הזמן מאוים. ברגע שהוא אמר – אין יותר דבר כזה, אני נכנס להר הבית, והוא נכנס לשם זמן קצר אחרי שנעשה שר, וזה עשה המון בלאגן – ואמר "טוב, לא", ונכנס בלי לשאול אותם והיה אחרי – פוצץ את הבלון, נגמר הסיפור הזה. הוא המשיך את זה, ואפילו אנשים שמאד התנגדו לאיתמר וחלקו עליו (גם אם בדברים מסויימים הם כמוהו, אבל חלקו עליו בענייני ירושלים והר הבית) אמרו לי שצדקתי שבענין הזה הוא צודק במליון אחוז.

בצורה פשוטה: אם איתמר לא היה מבין שהמוקד שהוא צריך להיות בו הכי חזק זה באזור הר הבית וירושלים בתחילת המלחמה – להערכתי המלחמה הזו היתה נגמרת כבר מזמן כשאנחנו עם כל החטופים שם ובלי עסקאות ובלי שום כניסה לעזה ובלי כלום. אם הערבים היו משתוללים – כמו שהשב"כ רצה וכמעט אפשר לומר קיוה – בניגוד למה שהמטרה רצתה – אז

שאלה: מה כוונות ההשתחוויה בהר הבית?

תשובה: נושא העליה להר הבית הוא נושא שיש לדון בו הרבה. אנחנו לא חושבים שזה אסור, אין הוה אמינא כזו אצלנו שזה אסור. זו כן שאלה מצד השאלה איפה כל גדולי ישראל עומדים בזה, יש לזה משמעות – לא טוב לומר שאין לזה משמעות. יש תשובה שהגיעה לרב מהרבי שזה תלוי ברבנים שיפסקו מה קורה שם, גדולי ישראל – כמובן שככל שהזמן עובר נהיים יותר ויותר רבנים. לא ניכנס לסוגיא של העליה כי לא זו היתה השאלה, אבל זו הקדמה לתשובה.

נאמר עוד משהו לשבחו ולזכותו של איתמר בן גביר שאני חושב – זה הניתוח שלי, אני לא יודע אם כולם יסכימו, אבל זה ודאי גם הניתוח שלו – שהוא הבין שאחת הבעיות הבטחוניות הכי קשות למדינת ישראל, שהסבה אבדות גדולות בפועל בנפש, בגוף, בממון וכו' וחיזקה את האויבים מאד – זה שלא נתנו ליהודים לעלות להר הבית. זו ממש הצלת נפשות כפשוטה – זה הניתוח שלי מאז שהתחלנו עם זה. היום אני יכול לומר שאני ממש רואה את זה מול העיניים, אז חשבתי – כדאי שזה יקרה, והיום אני מרגיש – הנה זה קרה. למה זה ככה? אני יכול לנתח בקצרה למה זה ככה, הסיבה העיקרית היא שברגע שאתה במרכז המדינה, במרכז השליטה שלך, נותן להם שליטה מלאה, ולא רק

ובצפון – תלוי איפה (רק קרוב לרמה, ולא לעלות לרמה עצמה כמובן, בפשטות השביל עצמו הוא הגבול), בדרום – רק אם נותנים להתקרב (והיום לא כל כך נותנים) אבל כמה מטרים צפונית מאל-אקצה כבר מותר, במזרח אפשר להשתחוות באופן פשוט אבל צריך להיזהר ולא להיכנס לעזרת נשים, אבל צמוד לחומה אפשר, לא ממש על החומה). הרבה אנשים משתחווים היום במערב ולדעתי זה לא נכון.

שאלה: הם משתחווים עם חציצה

לפעמים, רק כדי לעצבן את הערבים...
תשובה: אני נגד לעצבן. יש שיקול בטחוני, ואני חושב שאיתמר צודק, וצריך לשבח את זה וודאי שאסור לצאת נגד זה. יש צד שני – שכל ההתקשרות להר הבית תהפוך להיות לאומית ובטחונית ומאד חיצונית – זה סכנה בפני עצמה להרבה דברים, ולכן זה מורכב, ההחלטה, ובמקום שבו אתה ממוקד על ה'להדליק' אתה מקבל דברים לא טובים ומסוכנים, והראיה הכי פשוטה היא יהודה גליק, שהוא היה במקום של פחות הקפדה על ההלכה ולתת לזה המון משקל אלא לעשות את זה המון לאומני, והוא הביא את המצב למקום יותר בעייתי בטחונית ולא פחות לדעתי, כי כשאתה הולך ככה – העיקר הופך להיות בעצם ראש בראש סתם, ואתה מקצין את הדברים ואתה לא מרויח, אתה לא באמת נותן ביטוי למה שעם ישראל רוצה פה. בסוף זה רגיש, זה באמת מקום מדליק... השב"כ יודע מה הוא עושה... הוא רצה בדיוק שזה יהיה מקום

אי אפשר היה להילחם. הוא עצר את זה לפי דעתי. כך אני רואה את זה. אולי גם הוא לא חושב עד כדי כך שעשה דברים גדולים – אני חושב כך, ולדעתי גם הוא חושב כך ולא עשה את זה במקרה. בענין הזה איתמר פוצץ בלון שהשב"כ והמוסד ניפחו אותו בכוונה כדי לערער את היציבות של מדינת ישראל (אלו דברים חריפים אבל זה מה שאני חושב), כדי להיות כל הזמן שולטים במדינה. זו הקונספציה במיטבה – הם רצו לשלוט ולכן השאירו את המדינה כל הזמן תלויה בהם ובחסדם, כל הזמן הכל תלוי בהם. ואיתמר פוצץ את הבלון הזה. נקוה שהזכויות הללו יעמדו לו שיזכה לפוצץ שם עוד כמה בלונים...

לגבי השתחוויה – קודם כל לא פשוט שמשתחווים בהר הבית, זו מחלוקת. אנחנו הכרענו שכן, אבל הרב יצחק הופתע מההכרעה הזו. זו לא הכרעה לגמרי פשוטה. אנחנו דנו בינינו לבין עצמנו, אחר כך הלכנו עם זה לכמה רבנים, ומי שדרכו הכרענו היה ר' אברום דב אויערבך זצ"ל, שאחרי שפרסנו בפניו (יחד עם הרב יוסי פלאי והרב שי דאום) את כל השיקולים שלנו – היה לו מאוד מוכרע שכן משתחווים בהר הבית ולא רק בעזרה (שלשם אסור להיכנס היום כנודע).

שאלה: ומה עם שלש עשרה

ההשתחוויות שתיקנו בחיל? **תשובה:** השאלה איפה זה 'כנגד', בחוץ או לא וכו'. עוד הערה: זה צריך להיות במקומות שהם הר הבית ולא תוספות, במערב – איפה שנכנסים – לדעתי אין להשתחוות בכלל,

מדליק, ושהוא ישלוט בו שליטה מלאה וכך ישלוט בכל המדינה שליטה מלאה.

נגיע להשתחואה עצמה – נגיד בזה משהו. השתחואה היא בטול, האם בטל לגמרי. כשהאדם שם את עצמו על הקרקע – שם את המצח והפנים שלו על האדמה – הכוונה היא שהוא לגמרי בטל לה'. להיות בטל לה' זה משהו שאנחנו כל הזמן מייחלים לו, שנזכה, שם נעלה ונראה ונשתחוה לפניך – את זה אנחנו עושים כשאנחנו מאד שמחים, ברגלים, אנחנו שמחים שאנחנו זוכים להביע את משאלת הלב הכי עמוקה שלנו – שאנחנו יכולים להיות בטלים לה', להיות בפישוט ידיים ורגליים, אין לנו מציאות חוץ מהמציאות של הקב"ה. זה מה שיהודי מאד מייחל לו ומאד רוצה. ואם כשהוא משתחוה זה משהו עם האצבע, בפלפול, איך להדליק ערבים – זה מייצר בעיות יותר מאשר מקדם אותן. כך לי פשוט. אם אנשים מרגישים שהם רוצים להיות עוד יותר בטלים לה', באמת באמת, ולהקטין את עצמם, ולהיות אין ממש, אז זה מצוין. כדי להיות אין ממש – האדם צריך לרצות את זה באמת, לא רק בחיצוניות. האדם צריך באמת להיות אין, להרגיש שהוא באמת נהנה שהחיים שלו מסורים בידיים של ה'. ולכן אם האדם משתחוה בהר הבית – עיקר הכוונה זה שהוא צריך להגיד שהוא מוסר את כל כולו לה', לגמרי, והוא קם רק בגלל שה' רוצה שהוא יקום, אבל בעצם מצד עצמו הוא בידיים של ה' לגמרי. וממילא זה צריך להשפיע המון גם על אהבת ישראל, כשאדם בטל לגמרי לה'

הוא לא תופס מקום, לא מתגאה, זה צריך להשפיע על קבלת עול מצוות, זה צריך להשפיע על זה שהאדם כל כולו נתון יותר בקשר עם ה' – זו הכוונה הפשוטה של השתחואה בהר הבית, שאנחנו מרגישים שמחה ותענוג להיות בביטול גמור לה'. מי שיש לו השתוקקות לזה, ומרגיש שכשהוא עושה את זה בהר הבית זה מטפח בתוכו עוד יותר את התענוג להיות בטל לה' – אז כמו שאמר ר' אברום דב אויערבך אחרי שדנתי איתו על הסוגיא באריכות כמה שעות – אז אפשר לעלות? אז הוא אמר: למה לא? אם למדת את הסוגיא, וזה עושה לך התקשרות לקדושה וטהרה – אז למה לא? הוא תמה על זה שאני שואל אחרי כל הדיונים.

הייתי אצל המון רבנים בנושא הזה, ממש הרבה. אבל המקום – חוץ מהרב יצחק – שבו הרגשתי הכי בנוח זה אצל ר' אברום דב זצ"ל, שישבנו איתו שעות ארוכות. אחרי שהוא ענה לי לגבי – כמו שסיפרתי – ש'למה לא לעלות?', אז אמרתי לו שאני רוצה לשאול עוד שאלה. היו אז הרבה דיונים על הר הבית, והפלסטינים-המחבלים דרשו שהר הבית יהיה שלהם לגמרי, וזה עמד על הפרק, הדיונים היו על לתת להם אחיזה גמורה בהר הבית, שזה יהיה חלק מהמדינה שלהם לגמרי, ממדינת פלסטין (לא ניכנס לכל החלומות המוזרים שלהם ושל היהודים שרצו לתת להם את זה). אז אמרתי לר' אברום דב שהמצב מסוכן, ואני חשוב שטוב שיעלו עוד הרבה אנשים, ומה הוא חושב על זה. בהתחלה

בטחוניים, אם נותנים את המעוז הזה – זה לא פשוט. הצגתי את זה קצת יותר רחב. הוא הקשיב קשב רב, לא ניסה לקצר אותי או משהו כזה, למרות שזה לא היה דיון הלכתי אלא דיון מאד מציאותי, וזה הדבר היחיד שדנו שם שהוא לא סוגיות. סיימתי, ושוב הוא חושב, הפעם הסתכלתי על השעון – כמעט חמש דקות הוא חשב בלי להוציא מילה – ושוב עבר לנושא אחר ולא ענה.

למה אני אומר את זה? כי אני חושב שזה מאד ממחיש את הדבר הזה, שהוא לא רצה לזלזל במה שאני אומר, לא רצה לזלזל בכבוד המשקל של הענין מבחינה ציבורית ותורנית, גם ברמה ההלכתית וגם ברמה של ענייני בטחון ועניינים כלליים כאלה, אז הוא נתן לזה המון משקל, אבל בעיקר התשובה היתה – זה מאד כבד. זהו. זה מאד משמעותי, מאד כבד. זה היה בשבילי לימוד גדול לראות איך יהודי גם יודע לענות וגם יודע לא לענות, והלא לענות שלו זו גם תשובה מאד בהירה – היה מאד ברור מה הוא חושב. ברור שזו סוגיא חשובה, הוא נותן לה את כל המשקל, לא מזלזל בשום צד, לא מכריע, אלא יושב בפנים חזק.

אני מרגיש ממילא גם פה שאם מדברים על להדליק את הערבים וכו' – אז אני לא מרגיש שזה מעניין אותי, אבל אם מרגישים שהעיקר זה בכלל לא להדליק את הערבים ולא להדליק אף אחד, העיקר זה לפוצץ איזשהו בלון שכאילו עם ישראל – מה שהוא רוצה זה מלחמות דת העיקר בשביל לנצח אז לוקחים את אלקים לצד

שאלתי את זה מאד בקצרה. זה היה מאד מעניין. הוא תלמיד חכם בסדר גודל, זה לא רב רגיל, ממש מגדולי הדור. אפשר לספר עליו הרבה סיפורים מופלאים.

רק בשביל להמחיש – כשבאנו לדון אותו הוא רצה לעיין בסדרי טהרות של הרבי מראדזין, והוא ניסה להיזכר – אמר שדומה שיש לו ראייה משהו מהסדרי טהרות ולהכריע לפי זה, ואמר שאינו זוכר איפה זה – 'ארבעים שנה לא הסתכלתי', ולא הצליח להיזכר, ואמר – טוב, אולי לפי צורת הדף. הוא לקח את הספר (צורת הדף נראית כמו גמרא עם רש"י ותוספות), מדפדף בדפים, ומצא את זה... רק בשביל להבין, את זה ראיתי בעיניים. וזה לא שאמרנו לו מראש שעל זה אנחנו הולכים לדון איתו או משהו כזה, זה משהו מאד מיוחד (גם צדקות גדולה, דברים מופלאים).

ישבנו איתו הרבה שעות, ואז שאלתי אותו וסיפרתי שאנחנו רוצים להעלות עוד אנשים, להעביר להם שיעורים, בגלל המצב שסיפרתי עליו. הוא חשב הרבה זמן, שתיקה מאד ארוכה, אחרי שאתה דן איתו הרבה ופתאום הוא יושב ושותק, משהו כמו דקה וחצי. אחר כך המשיך בנושא אחר, כאילו לא שאלתי, חזר לדון על מה שדיברנו. זה היה אחרי שעתיים שהיינו אצלו. אחרי עוד שעה וחצי בערך כשדיברנו איתו על הרבה סוגיות ועניינים שנפתחו, ואז אמרתי לו שאני מבקש סליחה שאני מעיז פני, אבל אני רוצה שוב לשאול, והסברתי לו יותר באריכות – יכול להיות שזה יילקח מאיתנו, יש בזה גם עניינים

שלך כדי לנצח, כמו שעושים המוסלמים
שמתמשים בדת בשביל תאות הרציחה
והשליטה – זה ממש לא אנחנו. אנחנו
רוצים להיות בטלים לה' באמת באמת
באמת באמת, זו משאלת הלב שלנו, זו
פסגת התענוג והשמחה שלנו – להיות
בטלים לה'. ואנחנו רוצים שכל העולם
ירגיש שזו פסגת משאלות הלב האמיתיות
שלו, זה באמת מה שהוא מחפש. אז
שבעזרת ה' נזכה להיות בטלים לה'
ולהראות את גודל התענוג והתשוקה שיש
לנו להיות בטלים לה', וזה יבוא לידי ביטוי
בפועל, שנזכה לעלות ולהיראות
ולהשתחוות בשלש פעמי רגלינו, אמן !

לוח מודעות

עלון מעמקים זקוק לך!

רוצה להיות נציג של העלון בישיבה או בבית הכנסת הקרוב?

התחלנו להדפיס את העלון בבית דפוס, ולחלק אותו ברחבי הארץ. עלות נקודת הפצה לחודש: 150 ש"ח. בוא לקחת חלק בהפצת המעיינות חוצה!

צור איתנו קשר – 058-5277247 (עתי תור).

מדי יום ראשון מתקיים שיעור בחסידות (אנו לומדים כעת מאמר 'וצדיק יסוד עולם' של מו"ר הרב יצחק גינזבורג שליט"א) בבית הרב יצחק שפירא בשעה 21:30 בירושלים, רחוב הרב צבי יהודה 18, קומה 2 דירה 4.

בימי רביעי מתקיימים שיעורים בישיבת עוד יוסף חי ביצהר:
12:00 שיעור כללי במסכת כתובות; 15:15 שיעורים בספר התניא.
מוזמנים בשמחה!

לשמיעת שיעורים בקול הלשון 073-3718149.

לקבלת השיעורים השבועיים של הרב ניתן לפנות בדוא"ל אל
yosefper1@gmail.com.

למעוניינים נפתח פורום עיונים ודיונים בדברי הרב יצחק שפירא.
ניתן להירשם בדוא"ל ל-ataitor1@gmail.com.

בע"ה בקרוב, לקראת יום פורים הבא עלינו לטובה, תצא לאור חוברת
על דמויות המגילה בעבודת ה'.

זה השער

ספר 'זה השער' נכתב כביאור לחלק השני של ספר ליקוטי אמרים - שער היחוד והאמונה של אדמו"ר הזקן.

בחלק זה של ספר התניא, אדמו"ר הזקן מניח את היסוד לכל עבודת ה' - האמונה הטהורה באחדות ה'.

ספר 'זה השער' מסביר את היסודות החשובים שמניח אדמו"ר הזקן בשפה השווה לכל נפש.

על ידי הלימוד בספר, האמונה בה' נהיית בהירה יותר, עד שגם אנשים כערכנו יכולים לחוש את הקב"ה בכל חלקי המציאות.

ספר חדש

לרכישה - עתי 0585277247

ניתן להזמין ישירות באתר ישיבת עוד יוסף חי - בכתובת

WWW.ODYOSEFCHAI.CO.IL

או סרקו את הברקוד

